

Ekonomická a spoločenská zát'až EAN

v pobytových sociálnych službách v Českej republike

*Čiastkové ocenenie zdrojov, hranice odhadu a dôsledky pre verejné financie
a financovanie služieb*

VÝSKUMNÁ SPRÁVA

Výstup pracovného balíka WP5

doc. Ing. Gabriela Daniel, PhD.

September 2026

PROJEKT TQ01000510

Fenomén EAN (týranie, zneužívanie a zlé zaobchádzanie so seniormi) v kontexte sociálnych služieb v ČR: inovácie v detekcii, prevencii a starostlivosti

Obsah

Abstrakt.....	4
1 Úvod	5
2 Analytický rámec ekonomickej záťaže EAN	5
2.1 Nákladová hranica a nositelia nákladov	5
2.2 Analytická jednotka	6
2.3 Vzťah k SROI a hodnoteniu nákladov a dôsledkov	6
3 Metodika a dátové zdroje	7
3.1 Dizajn analýzy	7
3.2 Empirické zdroje FEANCI	7
3.3 Ocenenie pracovných vstupov	8
3.4 Rozsah nákladového účtu a pravidiel agregácie	9
3.5 Reprodukcia a kontrola zahraničných benchmarkov	9
4 Empirický kontext EAN v pobytových službách	9
4.1 Skúsenosti pracovníkov a veľkosť sektora	9
4.2 Dokumentárne prípady a mechanizmy ekonomickej záťaže	10
5 Hlavné výsledky WP5	11
5.1 Nákladová matica WP5	11
5.2 Pravidlá jedinečného priradenia	14
5.3 Náprava udalosti a deficit primeranej starostlivosti	14
5.4 Referenčné osobné náklady	15
5.5 Prípadová sonda organizačnej nápravy	15
6 Zahraničné porovnanie ekonomickej záťaže	16
6.1 Zdravotné náklady ako externý benchmark	16
6.2 Britský benchmark ekonomickej záťaže	16
7 Verejné financie a financovanie sociálnych služieb	17
8 Ekonomika prevencie a zavedenia metodiky	19
8.1 Náklady implementácie	19
8.2 Ekonomický prínos prevencie EAN	19
9 Limity výskumu	19
9.1 Meranie výskytu EAN	19
9.2 Meranie spotreby zdrojov	20
9.3 Prenositeľnosť zahraničných ekonomických odhadov	20
9.4 Riziko dvojitého započítania	21
9.5 Hodnotenie prevencie	21
10 Využitie výsledkov a ekonomický monitoring	21
11 Návrh ďalšieho výskumu	22
11.1 Výber zariadení a rekonštrukcia riešených situácií	23
11.2 Ocenenie vstupov a ročný scenárový model	24
11.3 Rozpočet prevencie a realizácia výskumu	25
12 Záver	26
Literatúra a zdroje	28

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1	Dátové zdroje a ich analytická úloha v WP5.....	7
Tabuľka 2	Dokumentárne prípady a ich ekonomická interpretácia	10
Tabuľka 3	Nákladová matica WP5.....	12
Tabuľka 4	Referenčné osobné náklady vybraných profesií.....	15
Tabuľka 5	Reprodukcia vybraných výpočtov Hourglass.....	17
Tabuľka 6	Nákladové mechanizmy a rozpočtová interpretácia	18
Tabuľka 7	Základ ekonomického monitoringu v zariadení	22

Zoznam schém

Schéma 1	Roviny ekonomického hodnotenia EAN	6
Schéma 2	Záznam situácie EAN a oddelené ekonomické účty	25

Abstrakt

Ekonomické hodnotenie týrania, zneužívania, zanedbávania a ďalších foriem zlého zaobchádzania so seniormi (EAN) naráža v pobytových sociálnych službách na nesúlad medzi údajmi o skúsenostiach pracovníkov a údajmi potrebnými na meranie nákladov. Cieľom WP5 bol transparentný odhad ekonomickej a spoločenskej záťaže EAN v českých pobytových službách; táto správa posudzuje, akú časť tohto zámeru možno naplniť dostupnými dátami. Analýza kombinuje sekundárnu analýzu publikovaných súhrnných výsledkov prieskumu FEANCI medzi 973 zamestnancami, projektové a prípadové podklady, cielený rozbor štyroch českých dokumentárnych záznamov a parametrické ocenenie práce podľa českých štatistík odmeňovania. Náklady a dôsledky sa posudzujú oddelene podľa spotreby zdrojov, financovania a ujmy klienta. Výsledkom je nákladová matica WP5 s 23 položkami a navrhovanými pravidlami atribúcie, ktoré odlišujú reakciu na EAN od odstránenia deficitu primeranej starostlivosti a obmedzujú dvojité započítanie. Referenčné osobné náklady štyroch profesijných skupín dosahujú 324,6 až 432,7 Kč na osobohodinu v cenovom základe štvrtého štvrťroka 2025. Ide o jednotkové ceny, nie o namerané náklady prípadu. Dokumentárna analýza spresňuje mechanizmy organizačnej nápravy a potrebu sledovať nadväzujúcu starostlivosť aj mimo pôvodného zariadenia. Chýbajúce údaje o jedinečných prípadoch, dodatočných vstupoch a vývoji bez intervencie neumožňujú odhadnúť celkovú ročnú záťaž, čistý fiškálny vplyv ani návratnosť prevencie. Vedecký prínos WP5 spočíva v operacionalizácii ekonomickej záťaže pri zachovaní hraníc dostupných dôkazov. Praktickým prínosom je rámec pre prepojenú evidenciu prípadov a zdrojov a konkrétny návrh výskumu, ktorý prepojí rekonštrukciu riešených situácií s modelovým ročným účtom zariadenia a rozpočtom zavedenia preventívnej metodiky.

Kľúčové slová: EAN; pobytové sociálne služby; nákladová matica; náklady príležitosti; verejné financie; prevencia; SROI

1 Úvod

EAN sa v pobytových sociálnych službách skúma predovšetkým ako otázka bezpečia, práv a kvality starostlivosti. Ekonomická perspektíva k týmto otázkam pridáva skúmanie zdrojov, ktoré spotrebúva reakcia na zlé zaobchádzanie a jeho následky, aj toho, komu vzniká ujma a kto financuje nápravu. Do hodnotenia tak vstupuje pracovný čas, zdravotná starostlivosť, riadenie služby, kontrolná a administratívna kapacita i dôsledky pre klientov a ich blízkych. Pracovný balík WP5 projektu FEANCI bol koncipovaný ako ekonomická nadstavba ostatných častí projektu s ambíciou prispôbiť vybrané princípy spoločenskej návratnosti investícií (SROI) podmienkam prevencie a riešenia EAN v českých sociálnych službách (RILSA, bez dátumu).

Ekonomický význam reakcie na EAN sa nevyčerpáva jej účtovným výdavkom. Zápis udalosti, rozhovor s klientom, komunikácia s rodinou či interné prešetrenie podnetu môžu prebehnúť v rámci existujúcich pracovných úväzkov. Spotrebovaný čas možno oceniť, jeho náklad príležitosti však závisí od hodnoty vytlačenej činnosti alebo od potreby dodatočnej kapacity. Štandardizované ocenenie pracovného vstupu, náklad príležitosti a nový rozpočtový výdavok preto vyjadrujú odlišné skutočnosti. Ich rozlíšenie určuje spôsob, akým táto správa interpretuje ekonomickú záťaž aj potenciálne prínosy prevencie.

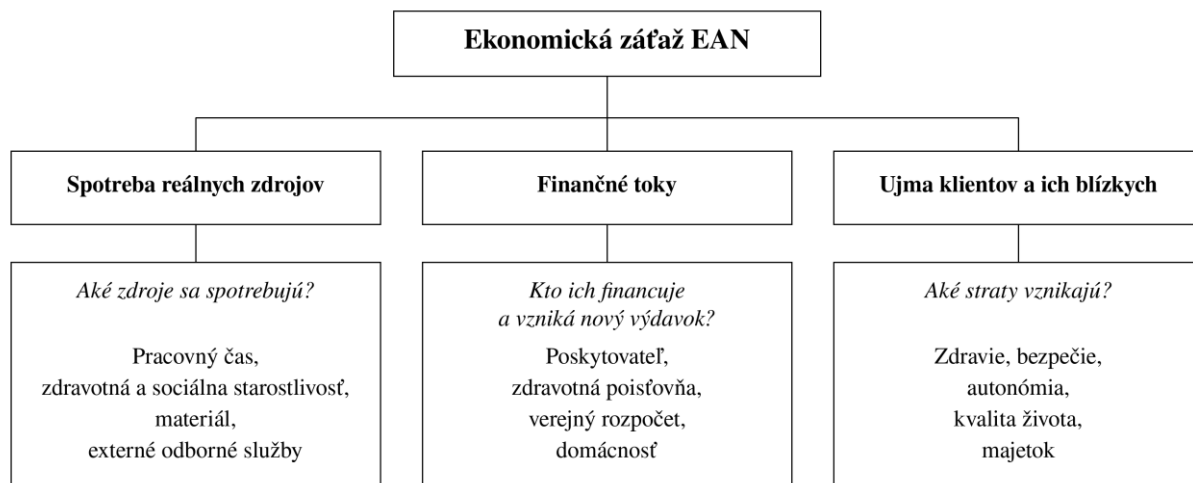
Ťažiskom správy sú domovy pre seniorov (DS) a domovy s osobitným režimom (DZR; české označenie „domovy se zvláštním režimem“). Empirickým východiskom sú výsledky FEANCI a ekonomické a sektorové zdroje dostupné k septembru 2026. Dotazníkové údaje zachytávajú skúsenosti pracovníkov, nie počet jedinečných obetí alebo udalostí. Projektové a prípadové materiály umožňujú rekonštruovať vybrané postupy reakcie a nápravy, neposkytujú však reprezentatívne meranie práce na jeden prípad. Analýza sa preto sústreďuje na nákladové mechanizmy, referenčné ocenenie vybraných vstupov a podmienky budúcej agregácie. Súčasný stav poznania neoprávňuje k vyčísleniu celkovej ročnej záťaže EAN v Českej republike.

Predložená výskumná správa rozvíja rámec, ktorý oddeľuje spotrebu reálnych zdrojov od ich financovania a od ujmy klientov, a premieta ho do pravidiel používania nákladovej matice WP5. Tým vymedzuje, ktoré položky možno sčítať a kde by vznikal prekryv. Na tento základ nadväzuje transparentné ocenenie vybraných pracovných vstupov z českých štatistických údajov o odmeňovaní, bez predpokladu empiricky nezisteného priemerného nákladu prípadu. Význam takto získaných výsledkov sa následne posudzuje vo vzťahu k financovaniu sociálnych služieb, verejným rozpočtom a prevencii. Samostatný návrh budúceho výskumu konkretizuje údaje a dizajn potrebné na zostavenie modelových ročných účtov zariadení a rozpočtu zavedenia preventívnej metodiky.

2 Analytický rámec ekonomickej záťaže EAN

Nákladová hranica a nositelia nákladov

Ekonomické hodnotenie EAN vyžaduje súbežné vedenie troch analytických rovín. Spotreba reálnych zdrojov zahŕňa pracovný čas, zdravotnú a sociálnu starostlivosť, materiál a externé odborné služby. Finančné toky zachytávajú, kto tieto zdroje financuje a či vzniká nový výdavok poskytovateľa, zdravotnej poisťovne, verejného rozpočtu alebo domácnosti. Ujma klienta a jeho blízkych zahŕňa stratu zdravia, bezpečia, autonómie, kvality života alebo majetku. Rozsah ekonomického účtu závisí od zvolenej perspektívy a od hranice zahrnutých nákladov (Drummond et al., 2015). Vzťah týchto rovín znázorňuje schéma 1.

Schéma 1 Roviny ekonomického hodnotenia EAN

Zdroj: vlastné spracovanie WP5.

Tieto roviny opisujú navzájom súvisiace dôsledky, nevytvárajú však tri automaticky sčítateľné účty. Ak pracovný čas financuje dotácia, hodnota práce a dotácia predstavujú dva pohľady na tú istú činnosť. Finančná strata klienta je závažnou individuálnou ujmu; pri celospoločenskom hodnotení však treba odlíšiť prevod peňazí medzi aktérmi od spotreby alebo vyčerpania zdrojov. Distribučná strata sa preto vykazuje osobitne a spolu so svojimi ďalšími dôsledkami. Takýto postup zachováva význam ujmy a súčasne bráni tomu, aby sa tá istá hodnota objavila v súčte viackrát.

Analytická jednotka

Základnou jednotkou priradovania nákladov reakcie je riešená situácia: podozrenie na EAN alebo potvrdené EAN, ktoré vyvolalo konkrétnu reakciu služby. Ide o pracovnú jednotku ekonomickej evidencie, ktorá nenahrádza právne ani klinické posúdenie. Jedna situácia môže zahŕňať viac klientov a viac výpovedí; jeden klient môže byť zasiahnutý opakovane. Náklady prešetrenia podozrenia môžu vzniknúť aj vtedy, ak sa EAN napokon nepotvrdí. Takéto situácie sa majú zahrnúť do účtu detekcie a reakcie, pri meraní výskytu sa však nesmú zlúčiť s potvrdenými prípadmi.

Náklad sa priraduje voči referenčnému stavu primeranej bežnej starostlivosti. Do účtu dodatočnej spotreby vstupuje len tá časť práce a ostatných zdrojov, ktorá vznikla v súvislosti s danou situáciou. Činnosti viazané na prípad sa oddeľujú od opatrení pre celé zariadenie, aby sa spoločná náprava neopakovala pri každom klientovi. Takýto účet zachytáva najmä reakciu na rozpoznané situácie. Úplná spoločenská záťaž zahŕňa aj ujmu, ktorá zostáva nerozpoznaná alebo nevyvolá viditeľnú reakciu služby. Evidencia riešených situácií preto sama osebe nestačí na jej meranie.

Vzťah k SROI a hodnoteniu nákladov a dôsledkov

Vybrané princípy Social Value International poskytujú oporu pre identifikáciu dotknutých aktérov a zmien, ktoré sú pre nich významné. Pre WP5 sú relevantné najmä zapojenie aktérov, transparentnosť a požiadavka neprispiť intervencii väčší prínos, než umožňujú dôkazy (Social Value International, bez dátumu). Dostupné údaje neidentifikujú kauzálny účinok konkrétnej prevencie ani celý rozsah jej spoločenskej hodnoty. Princípy SROI sa preto využívajú pri vymedzení perspektívy a výsledkov hodnotenia; pomer spoločenskej návratnosti investícií sa nevyčísľuje.

Metodický postup však sleduje logiku analýzy nákladov a dôsledkov: jednotlivé vstupy a výsledky sa vykazujú oddelene, bez predčasného zlučovania do súhrnnej peňažnej hodnoty. Empiricky ide o deskriptívnu analýzu nákladových mechanizmov doplnenú parametrickým ocenením vybraných pracovných vstupov. Tento postup umožňuje rozlíšiť doložené poznatky o zdrojoch od hypotéz o účinnosti a návratnosti. Úplné ekonomické hodnotenie prevencie zostáva úlohou následného výskumu.

3 Metodika a dátové zdroje

Dizajn analýzy

Predložená analýza vychádza zo sekundárneho spracovania projektovej správy FEANCI (2025), publikovaných výsledkov prieskumu a verejne dostupných ekonomických a sektorových údajov. Keďže WP5 nemalo k dispozícii individuálne odpovede respondentov ani úplné prepisy projektových rozhovorov, rozsah analýzy určovala podrobnosť dostupných podkladov. Pri ich interpretácii sme preto skúmali, ku komu alebo k čomu sa jednotlivé údaje vzťahujú, aké obdobie zachytávajú a z akého základu vychádzajú uvádzané percentuálne podiely. Pri cenových prepočtoch sme overovali, či ich možno reprodukovat' z uvedených vstupov. Dokumentárne prípady sme posudzovali v kontexte ich procesného stavu a povahy doložených opatrení, aby ekonomická interpretácia neprekračovala obsah príslušného zistenia. Zahraničnú literatúru sme vybrali cielene podľa jej prínosu k pochopeniu nákladových mechanizmov a možností ich prenosu do českého prostredia; analýza preto nemá charakter nového systematického prehľadu medzinárodných štúdií.

Takto vymedzená evidencia umožňuje identifikovať nákladové mechanizmy a oceniť vybrané jednotkové vstupy, neposkytuje však úplný podklad na vyčíslenie nákladov riešenia EAN. Znalosť ceny pracovnej hodiny napríklad nadobúda význam pre výpočet nákladu prípadu až v spojení s údajom o skutočne vynaloženom čase. V celej správe preto rozlišujeme publikované zistenia, vlastné aritmetické prepočty a návrhy budúceho merania. Rovnaký princíp uplatňujeme pri hodnotení opory jednotlivých tvrdení: nadväzujúce spracovania súboru 973 respondentov rozvíjajú poznanie získané z toho istého prieskumu, nemôžu však slúžiť ako jeho nezávislé empirické potvrdenie. Návrh preventívnej metodiky (Lorman, Žilová a Vidovičová, 2026) využívame na identifikáciu činností relevantných pre ekonomické hodnotenie. Nákladová matica WP5 tieto činnosti a ďalšie identifikované položky usporadúva do spoločného analytického rámca. Vznikla pri spracovaní tejto správy ako nástroj ekonomickej analýzy; jej obsah preto nemožno považovať za ďalší súbor pozorovaných údajov.

Empirické zdroje FEANCI

Údajovú základňu tvoria zdroje s rozdielnou výpovednou hodnotou. Prieskum zachytáva skúsenosti pracovníkov; projektové a prípadové podklady približujú postupy riešenia a nápravy; údaje o odmeňovaní umožňujú oceniť prácu. Sektorové štatistiky a dotačná metodika určujú kontext, v ktorom sa spotreba zdrojov premieňa do financovania. Tabuľka 1 odlišuje tieto úlohy a uvádza, aké závery jednotlivé podklady umožňujú.

Tabuľka 1 Dátové zdroje a ich analytická úloha v WP5

Podklad	Jednotka alebo rozsah	Použitie v WP5	Hranica interpretácie
Empirická štúdia FEANCI	973 zamestnancov DS/DZR; publikované výsledky	Skúsenosti, formy a pôvodcovia EAN, školenie	Výpovede pracovníkov nevyjadrujú počet jedinečných klientov, udalostí ani zariadení.

Podklad	Jednotka alebo rozsah	Použitie v WP5	Hranica interpretácie
Projektové podklady FEANCI	Správa za rok 2025 a pracovný návrh metodiky	Kontext WP2/WP3 a postupy reakcie a prevencie	Neobsahujú úplné prepisy rozhovorov ani systematický nákladový účet.
Interná prípadová sonda	Jedno zariadenie; reálne aj modelové situácie	Postupy organizačnej nápravy	Chýba úplná časová a účtovná evidencia; nie vždy je rozlíšený plán a realizácia.
Dokumentárny súbor Daniel (2026)	Prípady EAN v ČR a SR, 2020–2026; pre WP5 štyri české záznamy	Nákladové mechanizmy, hranice starostlivosti a overenie nápravy	Zámerný výber úradne dokumentovaných situácií; nie reprezentatívny register výskytu ani nákladov.
ISPV, ČSSZ a VZP	Vybrané profesie v platovej sfére a štandardné odvody	Referenčné osobné náklady	Jednotkové ceny práce, nie meranie času alebo nákladu prípadu.
ČSÚ a MPSV	Klienti služieb a dotačná metodika	Veľkosť segmentu a pravidlá financovania	Sektorové a rozpočtové údaje neposkytujú samostatný účet EAN.
Zahraničné ekonomické zdroje	Zhang et al. (2024), Hourglass (2024), OSR (2019)	Zdravotné náklady a metodické porovnanie agregácie	Rozdielne populácie, ceny, financovanie a časové horizonty obmedzujú prenos.

Zdroj: vlastné spracovanie na základe uvedených podkladov.

Dokumentárny súbor verejne identifikovateľných prípadov zlého zaobchádzania v pobytovej starostlivosti v ČR a SR za obdobie 2020–2026 obsahuje 28 hlavných prípadov, z toho 9 českých a 19 slovenských, ďalej 13 záznamov štrukturálnych zlyhaní a 15 ďalších alebo hraničných prípadov (Daniel, 2026). Záznamy rozlišujú typ a registráciu zariadenia, úroveň dôkazov, procesný stav, dostupný materiál, analytické využitie a interpretačné výhrady. Uvedené počty opisujú skladbu dokumentárneho súboru; nie sú odhadom počtu prípadov EAN v populácii.

Pre WP5 boli cielene vybrané štyri české záznamy: Řasnice (CZ-01), Mladé Buky (CZ-02), Nýdek (CZ-03) a Uničov (BD-02). Rozhodovala pritom dostupnosť úradných dokumentov a ich využiteľnosť na objasnenie dokumentácie, personálneho zabezpečenia, odborných kompetencií a overovania nápravy. Mladé Buky sú prípadom neregistrovanej pobytovej starostlivosti a slúžia na spresnenie hraníc medzi sociálnou a zdravotnou starostlivosťou. Nevstupujú ako pozorovanie registrovaného segmentu DS/DZR. Uničov je porovnávacím záznamom následného overenia stavu zariadenia, nie ďalším potvrdeným prípadom EAN.

Rozbor oddeľuje úradné zistenia, odporúčané či nariadené opatrenia, doklady o ich uskutočnení a ekonomickú interpretáciu. Výber umožňuje preskúmať konkrétne mechanizmy, nezabezpečuje však reprezentatívnosť ani úplné pokrytie dokumentárneho súboru. Žiadny z vybraných záznamov neobsahuje úplnú nákladovú evidenciu. Dokumentárny súbor zachytáva stav k 20. júlu 2026; zistenia sa vzťahujú na obdobie príslušnej návštevy alebo konania. Nemožno ich bez nových podkladov považovať za opis súčasného stavu zariadení.

Ocenenie pracovných vstupov

Zaznamenaný dodatočný pracovný čas možno štandardizovane oceniť súčinom osobohodín a referenčných osobných nákladov na hodinu. Cenovým základom je medián hrubého hodinového zárobku v platovej sfére podľa tabuľky PLS-V8 ISPV za štvrtý štvrťrok 2025. ISPV zisťuje priemerný hodinový zárobok definovaný na pracovnoprávne účely (ISPV, 2026, s. 9). Tabuľka 4 tejto

správy uvádza mediány tohto ukazovateľa pre vybrané profesie, prevzaté zo zdrojovej tabuľky PLS-V8. Po pripočítaní štandardného sociálneho poistenia zamestnávateľa 24,8 % a zdravotného poistenia 9 % sa použije faktor 1,338 (ISPV, 2026; ČSSZ, 2024; VZP, 2024). Ide o štandardizovanú referenciu pre uvedené obdobie; platová sféra nepokrýva všetkých poskytovateľov sociálnych služieb.

Referenčná sadzba neobsahuje celú réžiu, kapitálové náklady ani osobitné podmienky jednotlivých zamestnávateľov. Medián zárobku tiež nevyjadruje priemerný náklad sektora. Takto ocenená práca je mierou hodnoty vstupu pri jednotnom cenovom základe; jej náklad príležitosti treba posúdiť podľa využitia kapacity. Rozpočtová kalkulácia zariadenia má vychádzať zo skutočných osobných nákladov a platieb vrátane sadzieb odvodov platných pre príslušnú kategóriu práce. Všetky tri interpretácie predpokladajú meranie pracovného času, ktoré súčasné podklady systematicky neobsahujú.

Rozsah nákladového účtu a pravidiel agregácie

Nákladový rámec WP5 rozlišuje konzervatívny, stredný a rozšírený rozsah účtu. Konzervatívny rozsah zachytáva bezprostrednú internú reakciu, stredný pridáva sociálne, administratívne, zdravotné a prevádzkové vstupy a rozšírený zahŕňa aj závažné či dlhšie trvajúce dôsledky. Ide o šírku zahrnutých položiek, nie o empirické scenáre nízkej, strednej a vysokej záťaže. Ani rozšírený rozsah neoprávňuje sčítať zdrojové náklady, finančné transfery a ujamu bez posúdenia ich povahy a prekryvu.

Peňažné výsledky sa obmedzujú na jednotkové ceny s overiteľným zdrojom. Prípadové alebo ročné sumy by vyžadovali pozorované množstvá práce, výkonov a ďalších vstupov. Rozsahy nákladovej matice preto nepredstavujú interval neistoty a nedopĺňajú sa predpokladaným počtom minút či udalostí. Neistota budúceho odhadu sa musí opierať o empiricky zistenú variabilitu údajov, presnosť merania a mieru istoty pri priradovaní nákladov k EAN. Nemožno ju nahradiť svojvoľne zvolenými koeficientmi.

Reprodukcia a kontrola zahraničných benchmarkov

Zahraničné benchmarky sa posudzujú podľa zahrnutej populácie, nákladovej jednotky, cenového obdobia a časového horizontu. Vybrané výpočty Hourglass (2024) sa reprodukujú z publikovaných vstupov; výsledok Zhang et al. (2024) sa interpretuje spolu s intervalom spoľahlivosti a obmedzeniami observačného dizajnu. Tieto zdroje objasňujú možné nákladové kanály a metodické voľby. Ich peňažné hodnoty sa nepoužívajú ako české jednotkové náklady.

4 Empirický kontext EAN v pobytových službách

Skúsenosti pracovníkov a veľkosť sektora

Empirická štúdia FEANCI vychádza z dobrovoľného online prieskumu zamestnancov domovov pre seniorov a domovov s osobitným režimom na prelome rokov 2024 a 2025. Analyzovaných bolo 973 dotazníkov. Výsledky opisujú skúsenosti zapojených pracovníkov a ich pohľad na pracovisko; autorky ich nevymedzujú ako epidemiologický odhad prevalencie medzi klientmi (Vidovičová, Nešporová a Petrová Kafková, 2025). Nadväzujúce texty založené na rovnakom súbore môžu rozšíriť interpretáciu, nemenia však jednotku pozorovania.

Na otázku o výskyte EAN na aktuálnom pracovisku odpovedalo 790 respondentov. Z nich 166 (21 %) uviedlo výskyt niektorej zo sledovaných foriem konania a ďalších 158 (20 %) túto možnosť pripustilo bez istoty (Vidovičová, Nešporová a Petrová Kafková, 2025, tabuľka 18, s. 68). Viacerí

pracovníci môžu opisovať tú istú situáciu alebo pracovisko. Z týchto podielov preto nemožno odvodiť počet zasiahnutých zariadení, jedinečných udalostí ani rozsah organizačnej reakcie.

Výpovede zároveň zachytávajú rozdielne formy a pôvodcov konania. Urážanie klienta iným klientom označilo za opakované 14,9 % a za výnimočné 57,7 % celého súboru. Pri obmedzovaní rozhodovania klienta o peniazoch zo strany príbuzného išlo o 16,2 % a 42,1 % (Vidovičová, Nešporová a Petrová Kafková, 2025, tabuľky 19a a 20a, s. 68–69). Tieto údaje odôvodňujú rozlíšenie viacerých postupov reakcie v nákladovej matici. Neurčujú frekvenciu jednotlivých udalostí ani množstvo práce, ktoré si ich riešenie vyžiadalo.

Školenie o prevencii týrania a zneužívania seniorov absolvovalo podľa odpovedí 35,0 % celého súboru, 47,8 % ho neabsolvovalo a 17,2 % si nebolo istých alebo si nespomínalo. Podiel 42,3 % sa vzťahuje až na respondentov s odpoveďou áno alebo nie (Vidovičová, Nešporová a Petrová Kafková, 2025, tabuľka 27, s. 77). Pri ukazovateli oznámenia incidentu alebo rozhovoru o ňom treba pred ekonomickým využitím zosúladiť údaj v grafe 5.1 na s. 49 s tabuľkou 24 na s. 76, ktoré pri kladnej odpovedi uvádzajú odlišnú hodnotu. WP5 preto tento ukazovateľ nepoužíva ako vstup do kalkulácie. Údaje o školení a komunikácii charakterizujú pripravenosť a reakciu personálu, samy však nepreukazujú účinnosť prevencie.

Sektorový rámec poskytuje ČSÚ (2025): k 31. decembru 2024 evidoval v domovoch pre seniorov 33 708 klientov a v domovoch s osobitným režimom 25 517 klientov, spolu 59 225 osôb. Ide o stav k jednému dátumu, nie o ročný počet jedinečných klientov alebo klientorokov. Populácia DZR navyše nie je vekovo homogénna. Tieto počty preto slúžia na vymedzenie veľkosti segmentu a nekombinujú sa s respondentnými podielmi FEANCI do národného odhadu.

Dokumentárne prípady a mechanizmy ekonomickej záťaže

Dokumentárne prípady EAN umožňujú sledovať inštitucionálnu reakciu na konkrétne zistenia. Úradný dokument však nie je nákladovým výkazom: môže doložiť zásah do práv alebo potrebu nápravy bez údajov o pracovných hodinách, uskutočnených platbách či zdravotných následkoch. Tabuľka 2 preto odlišuje obsah dokumentov od ich ekonomickej interpretácie.

Tabuľka 2 Dokumentárne prípady a ich ekonomická interpretácia

Záznam a dokument	Doložené zistenie alebo stav	Väzba na ekonomické meranie
CZ-01 Řasnice Ombudsman (2022a)	Zistené zlé zaobchádzanie; nedostatky dokumentácie, výživy a rešpektovania autonómie.	Dokumentácia a náprava, položky 4 a 16 nákladovej matice WP5. Zdravotné následky treba preukázať osobitne.
CZ-02 Mladé Buky Ombudsman (2022b)	Neregistrovaná pobytová starostlivosť; zlé zaobchádzanie vrátane ošetrovateľských úkonov bez príslušnej odbornosti.	Externá reakcia a odborné zabezpečenie, položky 9, 11 a 16 nákladovej matice WP5. Odlišiť bežnú potrebnú starostlivosť od následkov EAN.
CZ-03 Důstojnost v Nýdku Ombudsman (2023a)	Zistené zlé zaobchádzanie; nedostatok personálu a 56 odporučených opatrení.	Riadenie a organizačná náprava, položky 3, 15 a 16 nákladovej matice WP5. Počet opatrení nevyjadruje množstvo práce.
BD-02 Uničov Ombudsman (2023b)	Následná návšteva už nehodnotila stav ako zlé zaobchádzanie; niektoré riziká pretrvávali.	Následné overovanie, položky 10 a 16 nákladovej matice WP5. Porovnávací záznam, nie nový potvrdený prípad EAN.

Zdroj: identifikátory podľa Daniel (2026); zistenia podľa Ombudsman (2022a; 2022b; 2023a; 2023b); ekonomická interpretácia je vlastným spracovaním. Číslo položiek odkazujú na tabuľku 3, nevyjadrujú výšku ani počet nákladov. Mladé Buky a Uničov majú osobitný analytický status opísaný v podkapitole 3.2.

Řasnice a Nýdek objasňujú rozdiel medzi reakciou na konkrétnu situáciu a nápravou organizácie služby. Revízia dokumentácie, zmena pracovných postupov a zabezpečenie kvalifikovaného personálu sa líšia trvaním aj rozsahom. Počet odporučených opatrení preto nemožno násobiť jednotnou cenou. Činnosti priraditeľné prípadu treba odlíšiť od spoločných zmien pre viac klientov, ktoré sa evidujú raz na úrovni zariadenia (Ombudsman, 2022a; 2023a).

Mladé Buky spresňujú hranicu medzi sociálnou a zdravotnou starostlivosťou. Dokument opisuje poskytovanie ošetrovateľských úkonov osobami bez príslušnej odbornosti. Samotné zabezpečenie kvalifikovanej sestry však nepredstavuje celý dodatočný náklad EAN: primeraná odborná starostlivosť mala byť súčasťou referenčného stavu. Dodatočným vstupom môžu byť preukázané následné vyšetrenia, mimoriadne zásahy alebo riešenie vzniknutej ujmy. Dokument neumožňuje určiť ich skutočný rozsah ani výdavok zdravotného systému (Ombudsman, 2022b).

Následná návšteva v Uničove v roku 2023 už nehodnotila zistený stav ako zlé zaobchádzanie, hoci viaceré riziká pretrvávali (Ombudsman, 2023b). Tento porovnávací záznam ukazuje význam overovania výsledku po prijatí opatrení. Nepreukazuje však účinnosť metodiky FEANCI ani návratnosť prevencie. Na takýto záver chýba úplná evidencia nákladov a porovnanie s vývojom bez intervencie.

5 Hlavné výsledky WP5

Nákladová matica WP5 systematicky vymedzuje zdroje, ktoré môžu byť spotrebované pri rozpoznaní, riešení a následkoch EAN a určuje podmienky ich priradenia ku konkrétnemu prípadu alebo k širšiemu opatreniu zariadenia. Rozlišuje pracovný čas jednotlivých profesií, zdravotnú a sociálnu starostlivosť, externé odborné služby, materiálne vstupy a organizačné opatrenia. Zároveň oddeľuje spotrebu reálnych zdrojov od finančných tokov a od ujmy klienta. Jednotlivé položky možno zahrnúť do spoločného nákladového účtu iba vtedy, ak predstavujú preukázateľne odlišné vstupy, vzťahujú sa k rovnakému obdobiu a neobsahujú hodnotu, ktorá už bola započítaná v inej položke. Matica tak obmedzuje dvojité započítanie a pomáha rozlíšiť dodatočné náklady vyvolané EAN od výdavkov na zabezpečenie primeranej bežnej starostlivosti či na zavedenie preventívnych opatrení.

Nákladová matica WP5

Navrhnutý rámec prepája organizáciu starostlivosti s ekonomickým meraním: rozlišuje činnosť, aktéra, spotrebovaný vstup a spôsob financovania. Jeho 23 položiek pokrýva zachytenie situácie, sociálnu, administratívnu a zdravotnú reakciu aj prevádzkové, personálne a majetkové dôsledky (tabuľka 3). Pri každej položke určuje predmet merania, potrebný záznam a podmienku zahrnutia. Konzervatívny, stredný a rozšírený rozsah označujú hranicu účtu, nie pravdepodobnosť nákladu. Konkrétna situácia aktivuje iba tie položky, pri ktorých sa doloží spotreba zdrojov alebo vznik škody.

Niektoré položky predstavujú rozdielne analytické označenia toho istého vstupu. Čas sociálneho pracovníka pri kontakte s rodinou môže niesť profesijný aj činnostný kód, v nákladovom súčte však zostáva jedným záznamom. Rovnako sa posudzuje čas vedúceho pracovníka na porade alebo v dokumentácii. Matica preto nie je zoznamom súm, ktoré sa majú bez ďalšej kontroly sčítať. Je rámcom na priradovanie jednotlivých vstupov, ktorého použitie závisí od pravidiel v podkapitolách 5.2 a 5.3.

Tabuľka 3 Nákladová matica WP5

Č.	Nákladový blok	Položka a jej obsah	Účet	Meranie a zdroj záznamu	Pravidlo priradenia
1	Interná reakcia zariadenia	Zachytenie situácie Prvotná identifikácia alebo riešenie	K	Minúty podľa pracovníka a činnosti; záznam udalosti a časová evidencia.	Zahrnúť doložený dodatočný čas. Samotný počet hlásení neurčuje jeho rozsah.
2	Interná reakcia zariadenia	Bezprostredná reakcia ďalšieho personálu Ochrana a upokojenie klienta	K	Čas každej zapojenej osoby; záznam zásahu a rozpis služby.	Sčítat' osobominúty, nie iba trvanie situácie; nevykázat' znovu čas z položky 1.
3	Interná reakcia zariadenia	Čas vedúceho pracovníka Rozhodovanie a koordinácia	K	Minúty riadenia; časový záznam s väzbou na epizódu.	Profesijný pohľad na vstup; preverit' prekryv s dokumentáciou a poradami.
4	Interná reakcia zariadenia	Dokumentácia situácie Zápis a príprava podkladov	K	Minúty nad rámec bežnej dokumentácie; záznamy pracovníkov.	Zahrnúť skutočný rozsah; rovnaký čas nepripočítat' k profesijnej položke.
5	Interná reakcia zariadenia	Interná komunikácia tímu Odovzdanie informácií	K	Čas účastníkov podľa činnosti; porady a časové záznamy.	Započítat' osobominúty bez prekryvu s mimoriadnou poradou v položke 15.
6	Interná reakcia zariadenia	Základné organizačné riešenie Okamžité úpravy služby	K	Dodatočný čas a vecné vstupy; záznam opatrenia.	Odlíšiť okamžitú reakciu od širšej nápravy v položke 16.
7	Sociálna a administratívna reakcia	Sociálny pracovník Rozhovory a koordinácia	S	Minúty podľa konkrétnej činnosti; časová evidencia.	Profesijný kód nevytvára ďalší náklad k už zaznamenananej činnosti.
8	Sociálna a administratívna reakcia	Kontakt s rodinou a blízkymi Informovanie a konzultácie	S	Počet a trvanie kontaktov, zapojené osoby; záznam kontaktu.	Čas pracovníka započítat' raz. Čas a výdavky rodiny sledovať v samostatnom prepojenom účte.
9	Sociálna a administratívna reakcia	Externé hlásenie Komunikácia so službami a úradmi	S	Čas prípravy a komunikácie, adresát a dátum; podnet a časový záznam.	Zachytáva vstup odosielajúcej služby. Prácu prijímajúcej inštitúcie merať osobitne.
10	Sociálna a administratívna reakcia	Následné riešenie prípadu Koordinácia a overovanie	S	Dodatočný čas, kontakty a dátumy; nadväzujúce záznamy.	Zachovať identitu epizódy pri odovzdaní; preverit' prekryv s profesijnými položkami.
11	Zdravotná reakcia	Základné ošetrovanie v zariadení	S	Druh a počet výkonov, čas, materiál; zdravotná a ošetrovateľská dokumentácia.	Odlíšiť následok EAN od bežnej potrebnej starostlivosti; výkon a jeho komponenty nesčítat' dvakrát.

Č.	Nákladový blok	Položka a jej obsah	Účet	Meranie a zdroj záznamu	Pravidlo priradenia
12	Zdravotná reakcia	Ambulantné vyšetrenie	S	Druh a počet vyšetrení, dôvod a úhrada; poskytovateľ a poisťovňa.	Doložiť súvislosť. Úhradu a zdrojový náklad vykazovať v odlišných účtoch.
13	Zdravotná reakcia	Lieky a krátkodobé intervencie	S	Druh, dávka, trvanie a množstvo; liečebný záznam a účtovný podklad.	Zahrnúť priraditeľnú dodatočnú liečbu; vyhnúť sa prekryvu s cenou ošetrovania.
14	Prevádzkové následky	Zvýšený dohľad nad klientom	S	Hodiny navyše a trvanie režimu; plán starostlivosti a časová evidencia.	Referenciou je primeraná starostlivosť podľa potrieb klienta; nie predchádzajúci nedostatočný dohľad.
15	Prevádzkové následky	Mimoriadna porada alebo supervízia	S	Čas účastníkov, externá služba a faktúra; záznam porady.	Odlíšiť od rutinnej komunikácie a priebežnej prevencie; spoločný vstup započítať raz.
16	Prevádzkové následky	Interné nápravné opatrenia Postupy, školenie, organizácia	S	Čas a nákupy podľa opatrenia; plán, realizácia a účtovné podklady.	Oddeliť reakciu, odstránenie deficitu a prevenciu; spoločnú nápravu neopakovať pri každom prípade.
17	Závažné zdravotné dôsledky	Hospitalizácia	R	Dôvod prijatia, dni a výkony, úhrada; nemocnica a poisťovňa.	Posúdiť dodatočnosť a atribúciu. Počet dní nenásobiť cenou, ktorej jednotka alebo obsah sa nezhodujú.
18	Závažné zdravotné dôsledky	Špecializovaná starostlivosť Psychiatria, psychológia a ďalšie výkony	R	Druh, počet a trvanie výkonov; zdravotná dokumentácia a platby.	Zahrnúť pri doloženej súvislosti; preveriť prekryv s ambulantnou starostlivosťou a hospitalizáciou.
19	Prevádzkové následky	Zmena režimu starostlivosti Presun alebo zvýšená intenzita	R	Trvanie a rozdiel potrieb, koordinácia presunu; prepojené záznamy služieb.	Započítať dodatočný rozdiel oproti referencii, nie plnú cenu pôvodného aj nového pobytu.
20	Personálne dôsledky	Pracovná neschopnosť personálu	R	Trvanie, okolnosti, náhrady a zastupovanie; personálna a mzdová evidencia.	EAN nepripisovať celú neprítomnosť bez podkladu; oddeliť výpadok kapacity od platieb.
21	Personálne dôsledky	Fluktuácia a náhrada pracovníka	R	Odchod, nábor, čas zaškolenia a výdavky; personálne záznamy.	Preveriť príčinnú súvislosť a prekryv s neprítomnosťou, zastupovaním a bežným náborom.
22	Priama škoda klienta	Finančná škoda Strata peňazí alebo majetku	R	Doložená strata, vlastníctvo, náhrada a dátum; prípadové a finančné doklady.	Oddeliť transfer od zničenia zdroja. Ujmu klienta vykázat aj pri nezahrnutí transferu do spoločenského súčtu.
23	Priama škoda klienta	Materiálna škoda Poškodenie alebo strata vecí	R	Predmet, rozsah škody, oprava alebo náhrada; súpis a doklady.	Tá istá vec sa nesmie vykázat aj vo finančnej škode; rozlíšiť zničenie, presun a náhradu.

Zdroj: vlastné spracovanie WP5 pre túto správu s využitím činností identifikovaných v projektových a prípadových podkladoch FEANCI. Rozsahy K, S a R znamenajú konzervatívny, stredný a rozšírený rozsah účtu. Stredný zahŕňa aj položky K, rozšírený aj položky K a S, vždy pri doloženom vzniku a bez prekryvu. Údaje v stĺpci merania sú požiadavkami na zber, nie už nameranými množstvami.

Matica je návrhom evidencie, ktorého úplnosť, uskutočniteľnosť a spoľahlivosť priradovania treba overiť v pilotnom zbere. Nie je validovaným meracím nástrojom ani úplným peňažným účtom. Pri každej položke nákladovej matice treba rozlíšiť tri situácie. Nulová hodnota znamená, že sa príslušný zdroj v danom prípade preukázateľne nespotreboval. Nepoužiteľná položka označuje zdroj, ktorý vzhľadom na povahu prípadu neprichádzal do úvahy. Chýbajúci údaj znamená, že nevieme určiť, či a v akom rozsahu bol zdroj spotrebovaný. Ak by sme chýbajúci údaj zapísali ako nulu, náklad by sme mohli podhodnotiť. Ak by sme ho nahradili paušálnou hodnotou bez empirickej opory, výsledok by odrážal zvolený predpoklad, nie pozorovanú spotrebu zdrojov.

Pravidlá jedinečného priradenia

Každý spotrebovaný vstup má mať vlastný identifikátor, časové určenie, poskytovateľa a väzbu na udalosť alebo spoločné opatrenie. Profesionálny kód a kód činnosti sú atribútmi toho istého záznamu. Súbežná účasť viacerých osôb sa meria v osobomínútach; trvanie porady samo neurčuje objem práce. Pri činnostiach zdieľaných viacerými prípadmi sa použije doložený alokačný kľúč alebo sa náklad ponechá na úrovni zariadenia.

Zdrojový účet zaznamenáva spotrebu práce, výkonov a materiálu, finančný účet platby medzi aktérmi. Faktúra môže byť podkladom ocenenia externej služby, jej úhrada sa však nepripočíta k rovnakej službe ako ďalší náklad. Majetkové položky 22 a 23 rozlišujú prevod peňazí, stratu vecí a jej poškodenie; tá istá vec nesmie byť vykázaná ako finančná aj materiálna škoda. Rovnako treba preveriť prekryv času neprítomného pracovníka, zastupovania a náboru náhrady.

Matica poskytuje jadro evidencie na úrovni služby. Úplná spoločenská perspektíva navyše vyžaduje prepojený záznam o vlastných zdrojoch polície, inšpekcie, justície a ďalších inštitúcií, o čase a výdavkoch rodín a o nepeňažných dôsledkoch pre klienta. Čas pracovníka služby venovaný externému hláseniu nie je súčasne meraním práce prijímajúcej inštitúcie. Rozšírenie evidencie preto nespočíva v pripočítaní paušálu, ale v doložení týchto samostatných vstupov.

Náprava udalosti a deficit primeranej starostlivosti

Pri náprave pochybenia treba rozlíšiť zvýšenie výdavkov oproti predchádzajúcej praxi od dodatočnej spotreby oproti primeranej starostlivosti. Ak zariadenie doplní chýbajúci personál alebo odborné úkony, jeho rozpočet môže vzrásť. Časť zvýšenia však iba odstraňuje deficit služby, ktorá mala byť zabezpečená aj bez EAN. Tento rozdiel je podstatný pri posudzovaní nákladov aj pri neskoršom odhade možných úspor. Primeraná starostlivosť predstavuje referenčný stav, voči ktorému sa posudzuje dodatočná spotreba zdrojov spojená s EAN. Jej použitie neznamená, že zariadenie takúto úroveň starostlivosti pred zistením EAN skutočne poskytovalo. Umožňuje však oddeliť náklady vyvolané konkrétnym prípadom od výdavkov potrebných na odstránenie nedostatkov, ktoré existovali už pred jeho zistením.

Nápravné výdavky sa preto priradujú k reakcii na situáciu a jej následky, k odstráneniu nahromadeného deficitu bežnej starostlivosti alebo k rozšíreniu kvality nad zvolený štandard. Základný rozsah kvalifikovanej ošetrovateľskej starostlivosti patrí do referenčného stavu. Mimoriadne prešetrenie alebo dodatočné vyšetrenie zdravotnej ujmy už môže predstavovať vstup priraditeľný EAN, ak sa doloží jeho súvislosť a rozsah. Pri nejednoznačnej atribúcii sa sporná zložka označí a posúdi osobitne.

Finančné plánovanie musí zachytiť všetky výdavky potrebné na bezpečnú starostlivosť. Ekonomický odhad dodatočnej záťaže musí navyše vysvetliť, voči akému stavu sú tieto výdavky dodatočné. Celé zvýšenie rozpočtu po kontrole preto nemožno súčasne označiť za náklad spôsobený EAN a za úsporu,

ktorú jeho odstránenie automaticky prinesie. Existencia personálneho podstavu sama osebe nepreukazuje, či ho spôsobilo financovanie, riadenie služby alebo nedostupnosť pracovníkov.

Referenčné osobné náklady

České štatistické údaje o odmeňovaní umožňujú stanoviť jednotkové referencie pre štyri profesijné skupiny relevantné pre reakciu na EAN. Tabuľka 4 uvádza mediány hrubého hodinového zárobku v platovej sfére za štvrtý štvrťrok 2025 a prepočet po pripočítaní štandardných odvodov zamestnávateľa. Výsledky sú zaokrúhlené na desatinu koruny. Základ prepočtu je spoločný, profesijné sadzby však zostávajú samostatné.

Tabuľka 4 Referenčné osobné náklady vybraných profesií

Profesia a CZ-ISCO	Medián hrubého zárobku Kč/hod.	Faktor s odvodmi	Osobný náklad Kč/osobohod.
Pracovníci priamej obslužnej starostlivosti v pobytovej starostlivosti (53212)	242,6	1,338	324,6
Sociálni pracovníci v starostlivosti o seniorov okrem starostlivosti o osoby so zdravotným postihnutím (34124)	263,8	1,338	353,0
Všeobecné sestry bez špecializácie (3221)	314,5	1,338	420,8
Riadiaci pracovníci v oblasti starostlivosti o seniorov (1343)	323,4	1,338	432,7

Zdroj: ISPV (2026), tabuľka PLS-V8, s. 61, 63–65; ČSSZ (2024); VZP (2024). Vlastný prepočet: medián hrubého hodinového zárobku $\times 1,338$. Faktor zahŕňa štandardné odvody zamestnávateľa 24,8 % a 9 % platné pre použitý cenový základ. Názvy profesií sú slovenským prekladom kategórií CZ-ISCO.

Referencie sa pohybujú približne od 325 do 433 Kč na osobohodinu. Nejde o personálny balík jedného prípadu: nie je známe, ktoré profesie a v akom rozsahu sa pri jednotlivých situáciách zapájajú. Až spojením sadzby s empiricky zaznamenaným dodatočným časom vzniká ocenenie pracovného vstupu. Pre rozpočtové plánovanie sa následne preverí skutočný výdavok; pre interpretáciu nákladu príležitosti využitie kapacity.

Pri kalkulácii sa postupuje po jedinečných vstupoch. K dodatočnému času každej profesie sa pripoja iba ďalšie zdroje, ktoré nie sú zahrnuté v inej položke. Ak cena zdravotného výkonu už zahŕňa prácu a materiál, tieto komponenty sa nepripočítajú znovu. Obdobne sa čas sociálneho pracovníka nevykáže druhýkrát pod činnostným označením následného riešenia. Súčet tak zostáva reprodukovateľný zo záznamov, z ktorých vznikol.

Agregácia vyžaduje rovnakú disciplínu aj medzi prípadmi. Spoločné nápravné činnosti sa započítajú raz, vstupy sa priradia k obdobiu ich spotreby a prevencia sa vedie v samostatnom účte. Ujma klienta a finančné toky sa vykazujú popri zdrojových nákladoch s vysvetlením ich ekonomickej povahy. Konkrétny postup budúcej agregácie rozvíja podkapitola 11.2.

Prípadová sonda organizačnej nápravy

Interné prípadové poznámky z jedného zariadenia ilustrujú, ako môže podnet viesť k širšej organizačnej náprave. Podľa záznamu rodina podala podnet po úmrtí klienta a následná inšpekcia sa sústredila na všeobecné fungovanie služby, nie na posúdenie starostlivosti o tohto klienta. Materiál preto umožňuje skúmať organizačné dôsledky kontroly; nie je účtom jedného preukázaného prípadu EAN ani dôkazom príčinnej súvislosti medzi starostlivosťou a úmrtím (FEANCI, 2026).

Záznam uvádza zapojenie približne desiatich osôb mimo priamej starostlivosti, preškolenie pracovníkov priamej starostlivosti a lehotu 180 dní na nápravu. Spomína externé metodické služby rádovo v desiatkach tisíc korún a príklad certifikácie s odhadom do 50 000 Kč. Zachytáva aj prácu nadčas a komunikáciu mimo pracovného času, bez merania ich rozsahu či odmeny. Počet osôb neurčuje počet úväzkov, lehota nevyjadruje odpracované dni a pri sumách nie je vždy rozlíšený uskutočnený výdavok od zvažovaného. Ide o obsah interného záznamu, nie o účtovne overený náklad preukázaného EAN. Sonda objasňuje organizačnú reakciu; neumožňuje určiť jej priemernú cenu ani extrapolovať na sektor (FEANCI, 2026).

Nákladový účet musí zachytiť aj pokračovanie prípadu po odovzdaní inej služby alebo inštitúcii. Presun klienta, podnetu alebo zodpovednosti môže zmeniť nositeľa nákladu bez odstránenia potreby starostlivosti. Formálne ukončenie konania preto nie je spoľahlivou hranicou ekonomického sledovania. Tou je zvolený časový horizont spolu s doloženým výsledkom pre klienta.

Tieto výsledky poskytujú základ ekonomického monitoringu, nie odhad celkovej ročnej záťaže alebo čistého fiškálneho vplyvu. Obmedzenie agregácie vypovedá o dostupnosti údajov; neumožňuje usudzovať, že ekonomická záťaž je malá. Potenciál nákladového rámca sa naplní až prepojením prípadovej evidencie so systematickým meraním zdrojov a reprezentatívnym výberom.

6 Zahraničné porovnanie ekonomickej záťaže

Zdravotné náklady ako externý benchmark

Zdravotný nákladový kanál ilustruje štúdia Zhang et al. (2024), ktorá v amerických údajoch Medicare porovnala 114 právne potvrdených prípadov zlého zaobchádzania so 410 párovanými kontrolami. Po zohľadnení zdravotného rizika predstavoval rozdiel nákladov za 12 mesiacov po identifikácii 5 084 USD na osobu v neprospech skupiny obetí; 95 % interval spoľahlivosti bol 92 až 10 077 USD ($p = 0,046$). Ukazovateľ zahŕňa platby Medicare, pacientov a ďalších platiteľov za služby častí A a B, nie iba výdavok programu Medicare. Observačný dizajn a šírka intervalu vyžadujú opatrnú interpretáciu: ide o upravenú asociáciu, nie jednoznačne identifikovaný kauzálny náklad EAN.

Prenositelnosť na české pobytové služby obmedzuje aj zloženie vzorky pri identifikácii prípadu: 104 zo 114 obetí žilo v komunite, päť v zariadeniach typu senior living, retirement center alebo assisted living, jedna v adult family home a pri štyroch nebolo miesto bývania známe (Zhang et al., 2024). Štúdia podporuje význam sledovania následnej zdravotnej starostlivosti, neposkytuje však jednotkovú cenu pre český pobytový sektor. Jej výsledok sa preto do českého nákladového účtu nezahŕňa.

Britský benchmark ekonomickej záťaže

Správa The Economics of Abuse 2024 spája odhad počtu starších obetí s jednotkovou hodnotou domáceho násillia prevzatou z modelu Home Office (Hourglass, 2024). Pre WP5 je relevantná ako príklad agregácie, pri ktorej výsledok závisí od kompatibility populačného základu a nákladovej jednotky. Pozornosť sa preto sústreďuje na zahrnutú populáciu, definíciu násillia, časový horizont a obsah peňažnej hodnoty.

Hourglass používa jednotkovú hodnotu 43 505 GBP na obeť v cenách roku 2023, aktualizovanú z hodnoty Home Office 34 015 GBP. Zahŕňa fyzickú a emocionálnu ujmu, stratu produkcie a náklady služieb. Populačné vstupy pritom nepokrývajú obyvateľov pobytových zariadení spôsobom zodpovedajúcim predmetu FEANCI. Česká adaptácia by preto vyžadovala zosúladenie populácie,

definície EAN, využívania služieb a oceňovania ujmy; samotná menová alebo inflačná korekcia nestačí (Hourglass, 2024, s. 5–7).

Osobitnú pozornosť si vyžaduje časový horizont. Office for Statistics Regulation (2019) upozornil, že významná časť agregátu Home Office prirad'ovala osobám identifikovaným v jednom roku straty za dlhšie obdobie a že časový horizont nebol pri všetkých zložkách rovnaký. Takýto výsledok nemožno bez úpravy interpretovať ako náklad vzniknutý počas jediného roka a už vôbec nie ako jeho hotovostný verejný výdavok. Ročný účet a účet dlhodobých následkov novo identifikovaných prípadov sú rozdielne odhady.

Tabuľka 5 Reprodukcia vybraných výpočtov Hourglass

Oblasť	Publikované vstupy	Vlastný prepočet	Publikovaný výsledok
Anglicko a Wales	$377\,000 \times 43\,505 \text{ GBP}$	16,401 mld. GBP	16,401 mld. GBP
Škótsko	$1\,463\,100 \times 0,026 \times 43\,505 \text{ GBP}$	1,655 mld. GBP	165,5 mil. GBP
Severné Írsko	$439\,524 \times 0,026 \times 43\,505 \text{ GBP}$	497,2 mil. GBP; po znížení o 20 %: 397,7 mil. GBP	49,7 mil. GBP

Zdroj: Hourglass (2024), s. 7–8; vlastné násobenie uvedených vstupov. Zaokrúhlené hodnoty. Správa pri Severnom Írsku uvádza poznámku o približne o 20 % nižších cenách; tabuľka preto ukazuje prepočet pred aj po tejto korekcii.

Tabuľka 5 reprodukuje vybrané násobenia z publikovaných vstupov. Výpočet pre Anglicko a Wales zodpovedá uvádzanej sume. Pri Škótsku a Severnom Írsku priame násobenie poskytuje iné výsledky; pri Severnom Írsku ich nezosúladí ani uvedená cenová korekcia. Bez pracovných výpočtov autorov nemožno určiť pôvod rozdielu. Aritmetická reprodukcia však nerieši podstatnejšiu otázku obsahovej prenositeľnosti: aj konzistentne vypočítaný britský agregát by si pred použitím v ČR vyžadoval nové populačné a nákladové vstupy.

7 Verejné financie a financovanie sociálnych služieb

Fiškálny vplyv EAN závisí od toho, ktorým verejným inštitúciám sa menia výdavky alebo príjmy, v akom období a v porovnaní s akým stavom. Poskytovateľ môže využiť existujúcu kapacitu, zdravotná poisťovňa môže uhradiť dodatočný výkon a verejná správa môže venovať čas kontrole. Časť záťaže môže niesť i domácnosť. Identifikácia činnosti preto musí byť doplnená identifikáciou platiteľa a skutočnej zmeny platieb.

Pri práci personálu nemusí ocenený vstup vyvolať nový výdavok, ak sa úväzok a mzda nezmenia. Platený nadčas, zastupovanie alebo rozšírenie kapacity už môžu zvýšiť výdavky poskytovateľa. Ich krytie z existujúcej dotácie, úhrad klientov alebo vlastných zdrojov však nemusí znamenať novú platbu verejného rozpočtu. Rozpočtová interpretácia preto vyžaduje sledovanie zdroja financovania, nie iba výšky oceneného času.

Metodika MPSV pre program podpory A na rok 2026 pri pobytových službách zohľadňuje kapacitu, úhrady klientov, za stanovených podmienok aj platby zdravotných poisťovní a spolufinancovanie (MPSV, 2025, s. 18–20). Tento viaczdrojový rámec neumožňuje odvodiť fiškálny vplyv EAN jednoduchým násobením nákladov jedným podielom verejného financovania. Dodatočný vstup označený ako reakcia na EAN tiež sám osebe nezakladá automatickú samostatnú verejnú úhradu. Tabuľka 6 ukazuje, ktoré ďalšie informácie sú potrebné pri jednotlivých mechanizmoch.

Tabuľka 6 Nákladové mechanizmy a rozpočtová interpretácia

Mechanizmus	Spotreba zdrojov	Rozpočtová interpretácia
Reakcia v existujúcom úväzku	Viazaný čas a prípadné vytlačenie iných činností.	Bez okamžitej zmeny výdavku, ak sa mzda a úväzok nemenia.
Nadčas a zastupovanie	Dodatočná práca a jej organizácia.	Nový výdavok poskytovateľa; zvýšenie verejnej platby treba doložiť osobitne.
Zdravotná intervencia	Dodatočná starostlivosť priraditeľná EAN.	Úhrada závisí od spôsobu platenia. Výška úhrady za výkon nemusí zodpovedať celkovej hodnote zdrojov spotrebovaných pri jeho poskytnutí.
Inšpekcia, polícia a justícia	Práca a ostatné vstupy verejných inštitúcií.	Využitie existujúcej kapacity alebo nový výdavok; oznámenie jeho výšku neurčuje.
Náprava po udalosti alebo kontrole	Práca na opatreniach a externé služby.	Oddeliť následky EAN, odstránenie deficitu starostlivosti a priebežnú prevenciu.
Majetková strata klienta	Distribučná strata pri prevode; reálna strata pri zničení.	Nie je automaticky výdavkom štátu. Prípadná kompenzácia sa sleduje ako samostatný tok.
Preventívna metodika	Školenie, úprava postupov, podpora a vyhodnocovanie.	Samostatný implementačný účet zo skutočných cien a platieb.

Zdroj: vlastná ekonomická interpretácia nákladovej matice. Tabuľka neuvádza zmeny verejných výdavkov.

Konsolidovaný pohľad na verejné rozpočty musí vylúčiť transfery medzi zahrnutými verejnými subjektmi. Dotácia alebo úhrada sa nepripočítava k hodnote zdrojov, ktoré financuje, ako ďalší spoločenský náklad. Samotná výška dodatočnej platby ešte nevyjadruje jej čistý vplyv na verejné rozpočty. Ten možno určiť až po zohľadnení súvisiacich zmien výdavkov a príjmov ostatných verejných subjektov. Ak napríklad vyšší výdavok jedného rozpočtu nahrádza výdavok, ktorý by inak znášal iný verejný subjekt, časť platby predstavuje presun v rámci verejných financií, nie zvýšenie ich celkovej záťaže. WP5 nemá údaje potrebné na takúto konsolidovanú kalkuláciu.

Pri prechode klienta do inej služby sa náklady môžu presunúť z pôvodného poskytovateľa na prijímajúce zariadenie, zdravotné alebo sociálne služby či rodinu. Budúce meranie preto musí sledovať nielen náklady spojené so samotným prechodom, ale aj dodatočnú starostlivosť, ktorú si situácia klienta vyžiada po premiestnení. Do nákladov EAN však nemožno automaticky zahrnúť celú cenu pôvodného aj nového pobytu. Započítať možno iba tú časť spotreby zdrojov, ktorá vznikla v súvislosti s prípadom nad rámec primeranej starostlivosti. Pokles výdavkov pôvodného poskytovateľa preto nepredstavuje spoločenskú úsporu, ak sa rovnaká alebo vyššia záťaž iba presunula na inú službu, verejný rozpočet alebo rodinu. Posúdenie vyžaduje sledovať ďalší priebeh prípadu aj výsledok pre klienta.

Rozdelenie nákladov a prínosov vytvára otázku koordinácie financovania prevencie. Zariadenie môže financovať školenie a úpravu postupov, zatiaľ čo časť prínosu sa prejaví u klientov, rodín alebo v zdravotnom systéme. To odôvodňuje skúmanie spoločného financovania, nepreukazuje však jeho konkrétnu návratnosť. Pri nastavení podpory treba súčasne zohľadniť, že nižší počet hlásení môže odrážať slabšiu detekciu. Relevantné sú preto výsledky pre klientov, kvalita reakcie a kapacitné nároky, posudzované vo vzájomnej súvislosti.

8 Ekonomika prevencie a zavedenia metodiky

Náklady implementácie

Zavedenie preventívnej metodiky má jednorazové aj opakované nároky. K jednorazovým patrí nastavenie zodpovedností, revízia postupov, úprava dokumentácie a úvodné školenie. Priebežne môžu vznikať náklady metodickej podpory, zaškoľovania nových pracovníkov, supervízie a vyhodnocovania. Pracovný návrh „Prevence týrání seniorů v kontextu sociálních služeb“ pomáha tieto činnosti identifikovať, nepredstavuje však vyhodnotenú intervenciu s pozorovaným účinkom a úplným rozpočtom (Lorman, Žilová a Vidovičová, 2026).

Implementačný účet sa má viesť samostatne od reakcie na jednotlivé prípady aj od nápravy starších nedostatkov. Pracovný čas sa meria podľa profesií, externé služby a vecné vstupy osobitne. Štandardizované ocenenie umožní porovnať spotrebu zdrojov medzi zariadeniami; rozpočtové plánovanie musí vychádzať zo skutočných cien a platieb.

Pri školení treba zachytiť odmenu lektora, čas účastníkov a zastupovanie, pričom sa preverí, akú dodatočnú kapacitu každý vstup predstavuje. Tá istá práca sa nesmie oceniť dvakrát pod odlišnými označeniami. Jednorazové a opakované náklady sa vykazujú oddelene a pri viacročnom hodnotení sa zvolí a zdôvodní spoločný časový horizont.

Ekonomický prínos prevencie EAN

Účinok prevencie sa nemusí prejavíť okamžitým poklesom evidovaných prípadov. Lepšia detekcia môže zvýšiť počet rozpoznaných podozrení a náklady reakcie, aj keď sa ochrana klientov zlepšuje. Potenciálny prínos preto zahŕňa zníženie závažnosti a opakovania EAN, menšiu ujmu a zmenu potreby následnej starostlivosti. Náklady treba interpretovať spolu s týmito výsledkami; rast výdavkov na reakciu sám osebe nepreukazuje neúčinnosť metodiky.

Pri neznámom účinku nie je možné podložené určiť návratnosť ani nákladovú neutralitu. Posúdenie ekonomického prínosu prevencie si vyžaduje porovnať náklady na zavedenie metodiky s nákladmi a dôsledkami, ktoré by pravdepodobne vznikli bez jej zavedenia. Ani úplné hodnotenie sa nemá obmedziť na úspory: bezpečie, zdravie a autonómia klientov zostávajú relevantnými výsledkami aj pri nezmenenom personálnom rozpočte. Rozsah nadväzujúceho výskumu a jeho hranice voči hodnoteniu prevencie vymedzuje podkapitola 11.3.

9 Limity výskumu

Meranie výskytu EAN

Prieskum FEANCI zachytáva skúsenosti dobrovoľne zapojených pracovníkov (Vidovičová, Nešporová a Petrová Kafková, 2025). Tú istú situáciu mohli opísať viacerí respondenti, pričom ich odpovede mohla ovplyvniť schopnosť rozpoznať EAN aj ochota o ňom hovoriť. Kategórie opakovaného alebo výnimočného výskytu preto nemožno interpretovať ako počet udalostí. Publikované podiely neumožňujú odhadnúť incidenciu ani prevalenciu EAN medzi klientmi pobytových sociálnych služieb a nemožno z nich odvodiť ani počet zariadení, v ktorých sa EAN vyskytlo.

Stupnysky a Unal (2026) analyzujú údaje z prieskumu RESTABUS z roku 2022, do ktorého sa zapojilo 2 687 respondentov vo veku 65 rokov a viac. Jeho jednotkou pozorovania a cieľovou populáciou sú však jednotlivci v širšej populácii, a preto jeho výsledky nemožno priamo použiť na

odhad výskytu EAN medzi klientmi pobytových zariadení. Verejne dostupný abstrakt neuvádza samostatný odhad pre klientov DS/DZR ani nákladové dôsledky. Jeho použitie pri sektorovej kalkulácii by si preto vyžadovalo podrobné posúdenie výberu, zastúpenia pobytových služieb a meraných premenných.

Súbor dokumentovaných prípadov EAN a závažných nedostatkov v pobytovej starostlivosti (Daniel, 2026) zahŕňa predovšetkým situácie, ktoré boli oznámené, preskúmané a zachytené v dostupných dokumentoch. Jeho skladba preto odráža nielen samotný výskyt EAN, ale aj spôsob vykonávania kontrol, rozhodovanie o tom, ktoré situácie sa začnú preverovať, a dostupnosť výsledných dokumentov. Pri interpretácii treba zachovať procesný stav každého záznamu: úradné zistenie, správne rozhodnutie, neukončené podozrenie a prípad ukončený oslobodením nepredstavujú rovnaký druh dôkazu a nemožno ich spoločne označiť za potvrdené prípady EAN. Počet záznamov v súbore preto nevypovedá o prevalencii EAN ani neposkytuje reprezentatívny obraz jeho foriem či závažnosti.

Meranie spotreby zdrojov

Kľúčovou medzerou ekonomického merania je absencia systematických údajov o množstve dodatočnej práce, zdravotných výkonov a ostatných vstupov. Cenové referencie ju nenahrádzajú. Navyše pokrývajú vybrané profesie v platovej sfére, nie celý personálny a nákladový profil poskytovateľov. Nezahŕňajú úplnú réžiu ani všetky kapitálové vstupy. Výsledok sa preto obmedzuje na štandardizované jednotkové ocenenie, nie na náklady priemerného zariadenia.

Interná prípadová sonda spája reálne skúsenosti s modelovými situáciami a neuvádza dátum rozhovoru a neobsahuje úplnú časovú ani účtovnú nadväznosť od prípadu po opatrenia (FEANCI, 2026). Jej hodnota spočíva v identifikácii procesov, ktoré treba merať. Nemôže nahradiť prípadový nákladový zber ani poskytnúť priemernú cenu organizačnej nápravy.

Ani úradné dokumenty štyroch vybraných záznamov nevznikli na účely ekonomického hodnotenia. Riziko nedokazuje vznik zdravotnej ujmy, odporúčané opatrenie jeho uskutočnenie a uložená sankcia zaplatenie. Bez následných záznamov nie je známe, či potreba starostlivosti alebo ujma zanikli. Nákladové mechanizmy vyvedené z dokumentov sú interpretáciou doložených okolností, nie odhadom ich kauzálneho finančného účinku.

Prenositel'nosť zahraničných ekonomických odhadov

Britská štúdia spoločenskej ujmy a americká analýza zdravotných nákladov poskytujú užitočný pohľad na možné ekonomické dôsledky EAN, ich peňažné odhady však nemožno priamo preniesť do českého prostredia. Obe štúdie vychádzajú z odlišne vymedzených populácií a prípadov, sledujú iné obdobia a zahŕňajú rozdielne nákladové položky. Výsledky navyše ovplyvňuje organizácia a financovanie zdravotných, sociálnych a verejných služieb v príslušnej krajine. Jednoduchý prepočet podľa cenovej hladiny alebo výmenného kurzu by preto nezohľadnil podstatné rozdiely v tom, aké zdroje odhad zahŕňa, kto ich financuje a za aké obdobie sa merajú. Zahraničné štúdie v tejto správe slúžia na identifikáciu relevantných nákladových mechanizmov a na metodické porovnanie. Ich peňažné hodnoty sa nepoužívajú na výpočet ekonomickej záťaže EAN v Českej republike.

Aritmetickou reprodukciou sme overovali, či možno publikované výsledky britskej správy odvodiť z údajov a výpočtového postupu, ktoré správa uvádza. Aritmetická reprodukcia benchmarku preveruje vzťah publikovaných vstupov a výsledkov. Keďže sme nemali k dispozícii pôvodné mikroúdaje ani interné pracovné podklady autorov, zistenia sa vzťahujú iba na reprodukovateľnosť konkrétnej publikovanej kalkulácie a nemožno ich interpretovať ako posúdenie validity britskej správy ako celku.

Riziko dvojitého započítania

Riziko dvojitého započítania vzniká pri súbežnom vykázaní tej istej práce podľa profesie aj vykonanej činnosti, pri pripočítaní jednotlivých nákladových zložiek k cene výkonu, ktorá ich už zahŕňa, alebo pri započítaní spotrebovaného zdroja spolu s platbou, ktorou bol financovaný. Pravidlá kapitoly 5 ho analyticky ošetrujú, empirická kontrola však vyžaduje záznamy o jednotlivých vstupoch. Nepeňažná ujma sa v tejto správe nemonetizuje. Nákladová matica preto nie je úplným účtom straty blahobytu; zdravie, autonómia, bezpečie a psychické dôsledky si vyžadujú osobitné meranie.

Hodnotenie prevencie

Dostupné podklady umožňujú opísať obsah preventívnej metodiky a činnosti spojené s jej zavedením, neposkytujú však údaje potrebné na posúdenie jej účinnosti. Počet uskutočnených školení vypovedá o rozsahu implementácie a počet hlásení o zachytených podnetoch. Ani jeden z týchto ukazovateľov sám osebe nepreukazuje, či metodika znížila výskyt, opakovanie alebo závažnosť EAN a zlepšila bezpečie, zdravie či autonómiu klientov. Vyšší počet hlásení môže navyše odrážať účinnejšie rozpoznávanie situácií, a preto ho nemožno automaticky interpretovať ako zhoršenie výsledkov.

Na vyhodnotenie prevencie by bolo potrebné porovnať zariadenia so zavedenou metodikou s vierohodným vývojom v zariadeniach bez jej zavedenia a v oboch skupinách rovnakým spôsobom sledovať realizáciu metodiky, výskyt a závažnosť EAN, mieru jeho rozpoznania, dôsledky pre klientov a spotrebu zdrojov jednotlivých aktérov. Bez takéhoto porovnania nemožno určiť, ktoré pozorované zmeny spôsobila metodika a ktoré by nastali aj bez nej. Dostupné údaje preto neumožňujú vypočítať SROI, preukázať nákladovú neutralitu ani odhadnúť pravdepodobnosť, že zavedenie metodiky prinesie úsporu.

10 Využitie výsledkov a ekonomický monitoring

Nákladový rámec WP5 možno využiť pri plánovaní pracovnej kapacity, zostavovaní rozpočtu aj pri vytváraní ekonomickej evidencie spojenej s riešením EAN. Zariadeniu umožňuje zachytiť činnosti, ktoré sa v bežnom účtovníctve neobjavujú ako samostatný výdavok, hoci spotrebúvajú čas pracovníkov a obmedzujú kapacitu na poskytovanie inej starostlivosti. Ide napríklad o prvotné posúdenie podnetu, rozhovory s klientom a jeho blízkymi, internú dokumentáciu, koordináciu medzi profesiami, komunikáciu s externými inštitúciami alebo následné overovanie prijatých opatrení. Systematické zaznamenávanie týchto činností môže vedeniu ukázať, ktoré typy situácií si vyžadujú najviac práce, ktoré profesie nesú najväčšiu časť reakcie a v ktorých fázach riešenia vzniká potreba dodatočnej kapacity.

Ak zariadenie pozná čas, ktorý konkrétna profesia venovala riešeniu prípadu, môže ho štandardizovane oceniť pomocou referenčných osobných nákladov uvedených v tabuľke 4. Takéto ocenenie umožňuje porovnávať spotrebu práce medzi prípadmi a zariadeniami na spoločnom cenovom základe. Pri rozhodovaní o vlastnom rozpočte však zariadenie musí vychádzať zo svojich skutočných osobných nákladov, fakturovaných externých služieb a ostatných uskutočnených platieb.

Tabuľka 7 vymedzuje minimálny súbor údajov pre prevádzkový monitoring na úrovni zariadenia. Jeho zavedenie by umožnilo vytvárať ročný prehľad o počte a skladbe riešených situácií, spotrebe pracovného času, externých vstupoch, následných opatreniach a rozdelení finančnej záťaže. Takýto prehľad môže podporiť personálne a rozpočtové rozhodovanie, porovnanie vývoja v čase aj posúdenie, či prijaté opatrenia vedú k overiteľnej náprave. Výsledky však treba interpretovať v kontexte veľkosti zariadenia, počtu klientodní, skladby klientely, personálneho zabezpečenia a schopnosti pracovníkov EAN rozpoznávať a zaznamenávať.

Tabuľka 7 Základ ekonomického monitoringu v zariadení

Oblasť	Základný záznam	Kontrola
Identita a čas	Kód udalosti, klienta a služby; začiatok, zistenie, stav posúdenia.	Viac hlásení nesmie vytvárať viac nezávislých prípadov tej istej epizódy.
Spotreba zdrojov	Dodatočné minúty podľa profesie, výkony, materiál a externé služby.	Oddeliť bežnú starostlivosť, preveriť profesijné a činnostné prekryvy.
Organizačné opatrenia	Účel, rozsah, realizácia a vstupy spoločnej nápravy alebo prevencie.	Opatrenie započítať raz; plán odlišiť od realizácie.
Financovanie	Platiteľ, príjemca, účel a dátum skutočnej platby.	Finančný tok nepripočítat k zdroju, ktorý financuje.
Pokračovanie a výsledok	Odovzdanie ďalšiemu aktérovi, overenie nápravy, bezpečie a potreby klienta.	Chýbajúci údaj neznamená nulový náklad ani odstránenú ujmu.

Zdroj: vlastné spracovanie.

Samotné zavedenie jednotného formulára nevytvorí podklad na odhad ekonomickej záťaže za celý pobytový sektor. Administratívna evidencia zachytí predovšetkým rozpoznané a riešené situácie a jej výsledky budú závisieť od kvality detekcie aj ochoty udalosti zaznamenať. Národný odhad preto vyžaduje vopred vymedzenú populáciu zariadení a klientov, pravdepodobnostný výber, nezávislé zisťovanie výskytu EAN a pravidiel, podľa ktorých možno jednotlivé náklady priradiť konkrétnym prípadom. Potrebné je tiež zohľadniť rozdiely medzi zariadeniami, neúčast' vo výskume a neistotu merania. Nasledujúca kapitola rozpracúva prípadovú štúdiu v šiestich zariadeniach DS a DZR a postup zostavenia modelových ročných účtov spolu s rozpočtom zavedenia preventívnej metodiky.

11 Návrh ďalšieho výskumu

Navrhujeme doplniť WP5 ekonomickou prípadovou štúdiou v šiestich zariadeniach, troch DS a troch DZR. V každom sa zrekonštruje evidencia riešených situácií EAN za spoločné obdobie dvanástich ukončených mesiacov a podrobne sa preskúmajú vybrané prípady s odlišným priebehom. Pracovný rozsah predstavuje dvanásť až osemnásť podrobne spracovaných situácií. Výsledkom bude modelový ročný účet každého zapojeného zariadenia: počet a skladba riešených situácií, pracovné hodiny podľa profesií, ich štandardizovaná hodnota a skutočné dodatočné výdavky. K tomuto účtu sa pripojí rozpočet zavedenia preventívnej metodiky FEANCI. Výskum tak poskytne konkrétne porovnanie medzi zdrojmi spotrebovanými pri riešení EAN a zdrojmi potrebnými na zabezpečenie odbornej podpory a prevencie.

Takto vymedzený zámer nadväzuje na plánovaný scenárový prístup WP5 aj na ekonomickú argumentáciu britskej štúdie The Economics of Abuse 2024, ktorá spája odhad záťaže s vyčíslením potrebnej podpory; český výskum túto súvislosť preskúma na úrovni zariadenia, kde sa rozhoduje o pracovnej kapacite a rozpočte (Hourglass, 2024, s. 5–7 a 10–15). Jeho osobitným prínosom bude vysvetlenie, z akých činností náklad vzniká. Pod jedným označením EAN sa totiž môžu skrývať ekonomicky veľmi rozdielne priebehy. Preverenie podozrenia ukončené niekoľkými rozhovormi zaťaží prevádzku inak než situácia, po ktorej nasleduje mesiac zvýšeného dohľadu, opakované rokovania s rodinou alebo rozsiahlejšia organizačná náprava. Práve tieto rozdiely má navrhovaný následný výskum zachytiť.

Výber zariadení a rekonštrukcia riešených situácií

Začiatok následného výskumu si vyžiada presne vymedzené doplnenie projektových podkladov. Predložená správa uvádza, že WP5 pracovalo s publikovanými výsledkami prieskumu medzi 973 zamestnancami a nemalo k dispozícii individuálne odpovede ani úplné prepisy rozhovorov. Preto je potrebné v prvom rade získať znenie relevantných otázok WP1, informáciu o prípadnej existujúcej väzbe odpovedí na zariadenie a anonymizované podklady k vybraným situáciám z WP2 a WP3. Rozhodujúce budú pasáže opisujúce konkrétne konanie personálu a vedenia, zapojenie ďalších subjektov a trvanie následných opatrení. Z týchto materiálov sa zostaví prvý súbor priebehov, ku ktorým sa následne vyhľadajú chýbajúce časové a finančné údaje.

Do skúmania navrhujeme zaradiť zariadenia s rozdielnou veľkosťou a organizáciou starostlivosti. Zapojenie troch pracovísk z každého typu služby umožní posúdiť, či sa určitý spôsob riešenia opakuje aj mimo jedného organizačného prostredia. Výber bude zámerný a jeho podmienkou bude ochota sprístupniť anonymizovanú evidenciu a spolupracovať pri rekonštrukcii práce. V každom zariadení sa preskúmajú záznamy incidentov a sťažností, zápisy z relevantných porád, dostupná dokumentácia následnej starostlivosti a doklady o súvisiacich platiach. Záznamy opisujúce tú istú situáciu sa nesmú duplikovať. Do ročného prehľadu sa zahrnú aj podozrenia, ktoré vyvolali doložitelnú reakciu, pričom ich výsledné posúdenie zostane zachované.

Z ročnej evidencie sa vyberú spravidla dve až tri situácie na podrobný rozbor. Výber sa bude riadiť rozdielmi v nákladovom priebehu. Zastúpené majú byť situácie uzavreté interným preverovaním, prípady s opakovanou komunikáciou alebo dlhším dohľadom, situácie vyžadujúce zdravotnú či inú externú reakciu a prípady vedúce k organizačnej náprave. Dostupné podklady rozhodnú, ktoré z týchto priebehov možno skutočne doložiť. Formy EAN a vzťah pôvodcu ku klientovi sa zachovávajú ako súčasť opisu, nebudú však automaticky určovať cenu prípadu. Pri výpočte bude podstatné, čo sa vykonalo a v akom rozsahu.

Každý vybraný priebeh sa zrekonštruje s pracovníkom, ktorý sa podieľal na jeho riešení, a s osobou, ktorá reakciu koordinovala alebo pozná jej organizačné dôsledky. Rozhovor bude vedený nad časovou osou prípadu a dostupnými záznamami. Ku každej činnosti sa doplní profesia, počet zapojených pracovníkov, čas jedného úkonu a počet jeho opakovaní. Pri následnom dohľade sa tak nezaznamená iba všeobecná poznámka o „zvýšenej starostlivosti“, ale i počet dní a dodatočný čas v dané dni. Pri porade sa zistí dĺžka jej trvania a účasť jednotlivých profesií. Pri externej službe sa odliší objednávka, skutočne uskutočnená služba a zaplatená suma. Tam, kde dokumentácia presný čas neobsahuje, sa uvedie odhad pracovníkov spolu s jeho zdôvodnením a časovým rozpätím.

Konkrétnym východiskom je už spracovaná prípadová sonda organizačnej nápravy. Tá uvádza zapojenie približne desiatich osôb, lehotu 180 dní a externé služby rádovo v desiatkach tisíc korún. Na zostavenie nákladového účtu však chýba údaj, koľko času jednotliví ľudia skutočne odpracovali, ktoré služby sa uskutočnili a čo bolo zaplatené. Nadväzujúce skúmanie sa preto pri tomto type priebehu zameria na zápisy o vykonanej práci, faktúry a rozlíšenie plánovaných a realizovaných opatrení. Osobitne sa posúdi, ktoré zásahy reagovali na konkrétnu situáciu a ktoré odstraňovali staršie nedostatky fungovania zariadenia. Lehota na nápravu tak prestane byť iba údajom o trvaní procesu a doplní ju zistenie o jeho skutočných pracovných a finančných nárokoch.

Spätná rekonštrukcia sa v zapojených zariadeniach doplní štvrtýždňovým overením evidencie pri aktuálne riešených situáciách. Pracovníci budú stručne zaznamenávať dodatočné úkony a ich trvanie pri vykonaní alebo bezprostredne po ňom. Úlohou tohto krátkeho sledovania bude preveriť najmä činnosti, pri ktorých sa spätné odhady rozchádzajú alebo pravdepodobne vynechávajú opakovanú drobnú prácu. Štvrtýždňový záznam nebude slúžiť na odhad ročného počtu prípadov. Ten sa bude

opierať o samostatne zrekonštruované dvanásťmesačné obdobie. Zaznamená sa aj čas potrebný na výskumnú evidenciu, aby bolo možné posúdiť jej použiteľnosť v bežnej prevádzke.

Ocenenie vstupov a ročný scenárový model

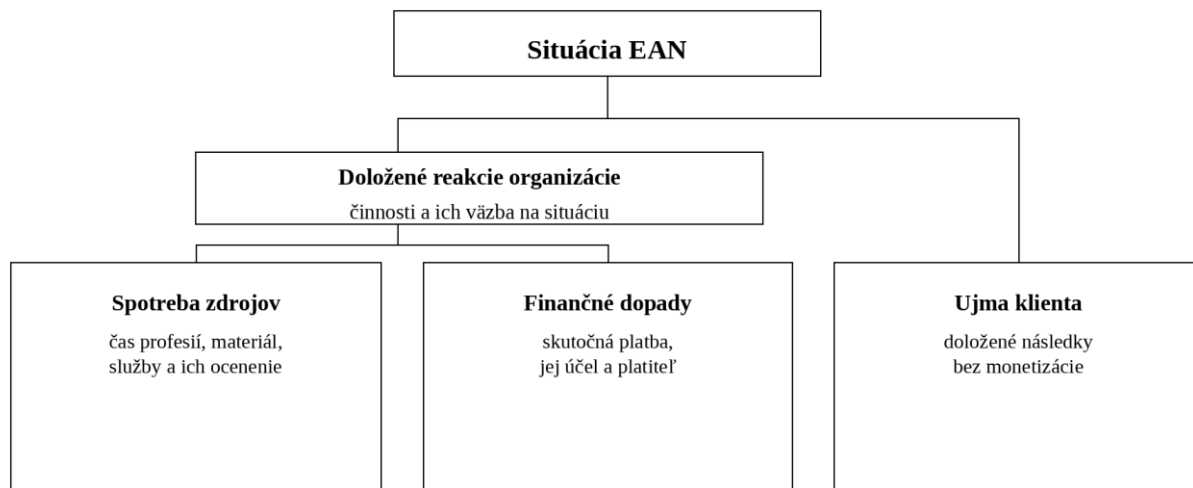
Na ocenenie pracovných vstupov už správa poskytuje konkrétne sadzby. Tabuľka 4 uvádza 324,6 Kč na osobohodinu priamej obslužnej starostlivosti, 353,0 Kč pri sociálnom pracovníkovi, 420,8 Kč pri všeobecnej sestre a 432,7 Kč pri riadiacom pracovníkovi. Tieto hodnoty sa použijú na spoločnom cenovom základe štvrtého štvrťroka 2025. Každý náklad sa vypočíta zo zisteného času príslušnej profesie. Výsledok sa potom porovná so skutočnými dodatočnými platbami zariadenia. Pri práci v existujúcom úväzku sa bude sledovať aj potreba zastupovania alebo odloženie inej činnosti, aby sa štandardizovaná hodnota času nezamieňala automaticky s novým výdavkom či s preukázaným nákladom príležitosti.

Význam takéhoto rozlíšenia možno ukázať na čisto ilustračnej kalkulácii. Dve hodiny priamej starostlivosti, hodina sociálneho pracovníka a po polhodine sestry a vedúceho predstavujú pri uvedených sadzbách približne 1 429 Kč. Dodatočný dohľad v rozsahu pätnástich minút denne počas tridsiatich dní pridá ďalších približne 2 435 Kč práce priamej starostlivosti. Tieto časy nie sú výsledkom FEANCI; ukazujú spôsob výpočtu, ktorý sa naplní údajmi z navrhovaného skúmania. Zároveň vysvetľujú, prečo sa výskum musí venovať pokračovaniu situácie po prvotnom zásahu. Pomerne krátka každodenná činnosť môže za celé obdobie predstavovať väčšiu záťaž než samotné bezprostredné riešenie.

Ročný model sa zostaví zo zoznamu jedinečných situácií každého zariadenia. Podrobne rozobrané prípady doň vstúpia vlastnými zistenými nákladmi. Pri ostatných sa použije zodpovedajúci overený priebeh, upravený podľa doloženého rozsahu reakcie; prevzaté parametre zostanú označené ako odhady. Do ročného účtu sa zahrnie práca vykonaná v sledovanom období vrátane pokračujúceho riešenia starších situácií. Spoločné opatrenia, napríklad revízia postupu alebo mimoriadna supervízia k viacerým prípadom, sa započítajú raz, a to na úrovni zariadenia. Výsledok bude uvádzať osobitne pracovné hodiny, ich referenčné ocenenie a dodatočné platby. Poskytovateľ tak uvidí, ktorá časť záťaže vyžaduje personálnu kapacitu a ktorá nové peňažné zdroje.

V súlade s plánovaným metodickým rámcom vzniknú tri rozsahy výpočtu. Konzervatívny scenár zahrnie doložitelnú bezprostrednú internú reakciu. Stredný doplní následnú sociálnu, administratívnu, zdravotnú a prevádzkovú reakciu a bude hlavným interpretačným výsledkom. Rozšírený výpočet zachytí aj dlhšie trvajúce alebo závažnejšie dôsledky, ktoré sa podarí podložiť. Rozdiel medzi týmito výsledkami bude ukazovať rozsah zahrnutých činností. Neistota časových odhadov sa preverí samostatne. Napríklad pri nejasnom trvaní dohľadu model vypočíta výsledok pre doložené rozpätie dní a ukáže, o koľko tento jediný parameter mení ročnú záťaž. Zariadenie dostane vysvetlenie rozdielu medzi výsledkami priamo v hodinách a korunách.

Podobne konkrétny bude účet externých služieb. Pri zdravotnej reakcii sa najprv zistí druh a rozsah využitej starostlivosti; samotný prevoz sa nebude považovať za údaj o následných nákladoch. Pri právnej, metodickej alebo inej odbornej podpore sa použijú dostupné doklady o uskutočnenej službe a platbe. Každá položka bude spojená s nositeľom nákladu a platiteľom. Platba zdravotnej poisťovne, dotácia alebo úhrada klienta sa nepočíta znovu k hodnote zdroja, ktorý financuje. Ujma klienta, vrátane majetkovej straty, sa zachová v samostatnom zázname s informáciou o jej vývoji. Výskum tak doloží rozsah zachytených ekonomických dôsledkov bez toho, aby chýbajúce ocenenie ujmy zakrýval súhrnnou sumou. Prepojenie záznamu situácie s oddeleným vykazovaním zdrojov, platieb a ujmy klienta znázorňuje schéma 2.

Schéma 2 Záznam situácie EAN a oddelené ekonomické účty

Každý odlišný vstup sa započíta raz. Zdroje, platby a ujma sa vykazujú oddelene.

Zdroj: vlastné spracovanie.

Rozpočet prevencie a realizácia výskumu

Druhým nadväzujúcim výpočtom bude rozpočet zavedenia pracovnej metodiky „Prevence týrání seniorů v kontextu sociálních služeb“ autorov Lormana, Žílovej a Vidovičovej. S autormi metodiky a vedením zapojených zariadení sa vymedzia činnosti potrebné na jej zavedenie: úprava postupov a dokumentácie, určenie zodpovedností, úvodné školenie a priebežná odborná podpora. Ku každej sa priradí počet pracovníkov, pracovný čas a cena externej služby, ak je potrebná. Jednorazové náklady sa oddelia od ročných opakovaných nárokov. Zariadenie tak získa vlastný rozpočet implementácie vrátane práce, ktorú nezachytáva faktúra za školenie. Tento účet sa porovná s nákladmi činností, ktoré sa dnes opakovane vykonávajú pri riešení EAN.

Takéto porovnanie otvorí konkrétnu diskusiu o financovaní: koľko stojí dostupná odborná konzultácia, aké pracovné kapacity si vyžaduje systematická prevencia a ktorým opakovaným nárokom má pomáhať predchádzať. Neumožní však samo osebe vyhlásiť, že určitá suma vložená do metodiky prinesie násobnú úsporu. Na to treba poznať jej skutočný účinok. V tejto etape vznikne rozpočet intervencie a ekonomický opis problému, na ktorý reaguje. Pri neskoršom hodnotení bude možné sledovať, či sa mení závažnosť a opakovanie situácií, potreba následnej starostlivosti a ujma klientov. Samotný počet hlásení na tento účel nestačí, pretože lepšie rozpoznávanie môže počet zaznamenaných situácií zvýšiť.

Prácu navrhujeme rozvrhnúť do troch mesiacov od sprístupnenia podkladov a dohody so zariadeniami. Úvodné obdobie sa sústreďí na ročnú evidenciu a výber prípadov, naň nadviažu rozhovory a štvortýždňové overenie zaznamenávania. Záverečná časť bude venovaná výpočtom a spoločnému posúdeniu výsledkov s pracovníkmi zariadení. Výstupom bude šesť modelových ročných účtov, súbor dvanástich až osemnástich ekonomicky rozpracovaných prípadov a upraviteľný výpočtový súbor, v ktorom bude pri každom parametri uvedený zdroj. Súčasťou bude rozpočet zavedenia metodiky a stručný evidenčný formulár overený v prevádzke.

Šesť zámerne vybraných zariadení neposkytne reprezentatívny odhad za všetky DS a DZR v Českej republike. Poskytne však konkrétne nákladové priebehy, údaje o práci a platbách a skúsenosť s tým, ktoré z nich možno spoľahlivo zisťovať. Práve tieto výsledky umožnia rozhodnúť o podobe širšieho výskumu: ktoré položky zachovať, ktoré parametre potrebujú presnejšie meranie a aké rozdiely medzi

zariadeniami musí ďalší výber pokryť. Bez tejto práce nemá sektorový prepočet pevný empirický základ.

Prínos ďalšieho výskumu tak bude priamo overiteľný. Pri každom výsledku sa bude dať ukázať, z akých situácií, činností a cien vznikol; pri každej potrebe financovania, akú prácu má zabezpečiť. WP5 tím naplní svoju ekonomickú ambíciu na úrovni, ktorú dostupné projektové zázemie umožňuje skutočne preskúmať. Poskytovateľom prinesie podklad na plánovanie kapacity a rozpočtu, verejnej správe doloženú informáciu o nárokoch ochrany klientov a projektu FEANCI výpočtový základ na ďalšie hodnotenie vlastnej preventívnej metodiky.

12 Záver

Výskumná správa WP5 projektu FEANCI vytvorila nákladový rámec pre ekonomické hodnotenie EAN v českých domovoch pre seniorov (DS) a domovoch s osobitným režimom (DZR; české označenie „domovy se zvláštním režimem“). Jeho jadrom je nákladová matica s 23 položkami, pravidlá priradenia a agregácie nákladov a referenčné ocenenie práce vybraných profesií. Tieto výstupy umožňujú prepojiť konkrétnu situáciu s reakciou služby, spotrebovanými zdrojmi a subjektmi, ktoré ich poskytujú alebo financujú. Náš výskumný rámec tým dáva ekonomickému hodnoteniu EAN konkrétny obsah: určuje, čo má vstúpiť do nákladového účtu, akým záznamom to treba doložiť a ktoré položky možno sčítať bez skreslenia výsledku.

Nákladová matica zachytáva priebeh od rozpoznania situácie cez jej bezprostredné riešenie až po následnú starostlivosť a organizačnú nápravu. Jej význam spočíva v prepojení týchto činností s pravidlami ekonomického merania. Čas sociálneho pracovníka venovaný rozhovoru s rodinou predstavuje jeden vstup, hoci ho možno opísať profesiou aj účelom práce. Spoločné nápravné opatrenie sa nestáva niekoľkonásobným nákladom preto, že sa týka viacerých klientov. Súbeh viacerých foriem EAN nevytvára viac nezávislých udalostí a platba za službu sa nepripočítava k hodnote zdrojov, ktoré financuje. Závery WP5 tak umožňujú zachovať zložitost' prípadu bez umelého zvyšovania jeho ekonomickej záťaže.

Podstatným prínosom je tiež rozlíšenie nákladov reakcie na EAN od výdavkov na odstránenie už existujúceho deficitu starostlivosti. Ak zariadenie po zistení pochybenia doplní chýbajúci personál alebo zabezpečí potrebnú odbornú starostlivosť, jeho rozpočet môže vzrásť. Celé zvýšenie však nemožno pripísať následkom konkrétnej udalosti: časť týchto zdrojov bola potrebná na zabezpečenie primeranej starostlivosti už pred udalosťou. Referenciou ekonomického hodnotenia preto zostáva primeraná starostlivosť. Toto rozlíšenie bráni tomu, aby sa zabezpečenie základných potrieb klientov vykazovalo ako mimoriadna záťaž spôsobená EAN alebo aby sa za potenciálnu úsporu prevencie považovali zdroje, ktoré kvalitná služba potrebuje.

Výstup WP5 zároveň poskytuje konkrétny cenový základ pre ocenenie pracovných vstupov. Prepočtom českých štatistických údajov o odmeňovaní sme stanovili referenčné osobné náklady štyroch profesijných skupín v rozpätí 324,6 až 432,7 Kč na osobohodinu v cenovom základe štvrtého štvrťroka 2025. Doložený čas pracovníkov priamej starostlivosti, sociálnych pracovníkov, všeobecných sestier a vedenia tak možno oceniť jednotným a reprodukovateľným postupom. Pre poskytovateľov vzniká možnosť rozlíšiť hodnotu práce venovanej riešeniu EAN od skutočného zvýšenia výdavkov. Reakcia v existujúcom úväzku a platený nadčas môžu predstavovať porovnateľnú spotrebu času, avšak ich bezprostredný rozpočtový dôsledok je odlišný.

Empirické a dokumentárne podklady spresňujú, ako tento rámec používať. Analýza publikovaných výsledkov prieskumu medzi 973 pracovníkmi odlišila výpovede o skúsenostiach s EAN od údajov potrebných na určenie počtu jedinečných udalostí. Ekonomický rozbor štyroch českých

dokumentárnych záznamov a internej prípadovej sondy konkretizoval mechanizmy prešetrovania, organizačnej nápravy, zabezpečenia odbornej starostlivosti a následného overovania. Ukázal aj potrebu sledovať pokračovanie prípadu po jeho odovzdaní ďalšej službe. Reprodukcia britských výpočtov a posúdenie zahraničných nákladových odhadov doplnili pravidlá pre širšiu agregáciu: populačný základ, obsah nákladu a časový horizont musia byť zlučiteľné. Ani aritmeticky správny prepočet by neposkytol relevantný odhad pre české DS a DZR, pokiaľ túto podmienku nespĺňa.

Pre financovanie sociálnych služieb z týchto výsledkov vyplýva, že potreba pracovnej kapacity, výdavok poskytovateľa a dodatočná platba verejného rozpočtu sa musia posudzovať samostatne. Ocenená práca môže byť vykonaná v už financovanom úväzku; nový výdavok zariadenia môže byť pokrytý z existujúcich zdrojov; časť následnej záťaže môže vzniknúť zdravotníctvu alebo rodine. WP5 identifikuje tieto rozdiely a určuje údaje potrebné na ich ekonomické vyhodnotenie. Poskytovateľom tým ponúka podklad na plánovanie práce a rozpočtu, verejnej správe rámec na posudzovanie toho, komu vznikajú nároky na zdroje a či ich súčasné financovanie zachytáva.

Rozsah dosiahnutých výsledkov je pritom jednoznačný. WP5 vytvoril nástroj priradovania nákladov, ocenil vybrané jednotkové vstupy, objasnil nákladové mechanizmy a stanovil podmienky ich agregácie. Celkové spoločenské náklady EAN, čistý fiškálny vplyv ani návratnosť prevencie neboli vyčíslené, pretože chýbajú systematické údaje o dodatočných vstupoch, jedinečných udalostiach a vývoji bez intervencie. Nadväzujúca prípadová štúdia preto spojí rekonštrukciu ročnej evidencie s podrobným rozborom vybraných situácií a krátkym prospektívnym overením záznamov. K modelovým ročným účtom pripojí rozpočet zavedenia preventívnej metodiky.

Širší význam predloženej výskumnej správy spočíva v tom, že hranice ekonomického hodnotenia odvodzuje od dôsledkov udalosti, nie iba od účtov organizácie. Presun klienta môže ukončiť výdavok pôvodného zariadenia bez toho, aby odstránil potrebu starostlivosti. Nezmenený mzdový rozpočet môže zakrývať presunutie pracovnej kapacity od iných klientov. Újma na zdraví, bezpečí alebo autonómii môže pretrvávať bez samostatnej účtovnej položky. Ekonomická neviditeľnosť preto nie je dôkazom neprítomnosti záťaže. Často označuje miesto, kde sa končí dosah používaného merania.

Prínos WP5 je v možnosti túto hranicu presne pomenovať a systematicky rozširovať meranie i za túto hranicu. Dobrá ekonomická evidencia EAN musí začínať otázkami, čo sa v dôsledku situácie zmenilo, kto musel reagovať a kto napokon poskytol zdroje, uhradil výdavok alebo niesol ujmu. Až na tomto základe možno zodpovedať otázku, koľko EAN našu spoločnosť stojí. Úspech ochrany klientov nemožno posúdiť podľa toho, či náklad zmizol z účtov jedného zariadenia. Rozhodujúce je, či sa znížila potreba nápravy a ujma klienta, alebo sa ich dôsledky iba presunuli na niekoho iného.

Literatúra a zdroje

- Campbell, M. K., Piaggio, G., Elbourne, D. R. a Altman, D. G. (2012). Consort 2010 statement: extension to cluster randomised trials. *BMJ*, 345, e5661. [DOI: 10.1136/bmj.e5661](https://doi.org/10.1136/bmj.e5661)
- Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ). (2024). Přehled nejdůležitějších údajů pro sociální zabezpečení v roce 2025. 23. decembra 2024. [Dostupné online](#)
- Český statistický úřad (ČSÚ). (2025). Sociální služby. Údaje za rok 2024, zveřejnené 12. novembra 2025; zdroj údajov MPSV. [Dostupné online](#)
- Daniel, G. (2026). Residential Care Abuse and Neglect Cases: Czech Republic and Slovakia. Interný nepublikovaný dokumentárny súbor, stav k 20. júlu 2026. Listy Main Cases, Structural Failures a Other & Boundaries; pre WP5 použitý český podvýber.
- Drummond, M. F., Sculpher, M. J., Claxton, K., Stoddart, G. L. a Torrance, G. W. (2015). *Methods for the Economic Evaluation of Health Care Programmes*. 4. vydanie. Oxford University Press. [Dostupné online](#)
- FEANCI. (2025). Odborná zpráva projektu TQ01000510 za 2025. Interný projektový podklad.
- FEANCI. (2026). [Prípadové poznámky z návštevy pobytovej sociálnej služby]. Interný nepublikovaný záznam. Dátum rozhovoru neuvedený.
- Hourglass. (2024). The Economics of Abuse 2024: The economic and social cost of the abuse of older people, and the need for specialist services funding. Výskumná správa, november 2024; použité najmä s. 5–8 a 10–15. [Dostupné online](#)
- Husereau, D., Drummond, M., Augustovski, F., et al. (2022). Consolidated Health Economic Evaluation Reporting Standards 2022 (CHEERS 2022) statement: updated reporting guidance for health economic evaluations. *BMJ*, 376, e067975. [DOI: 10.1136/bmj-2021-067975](https://doi.org/10.1136/bmj-2021-067975)
- Informace a statistiky o průměrném výdělku (ISPV). (2026). Platová sféra ČR: výsledky za rok 2025 ku dnu 25. marca 2026. Tabuľka PLS-V8, 4. štvrťrok 2025, s. 61, 63–65. [Dostupné online](#)
- Lorman, J., Žilová, T. a Vidovičová, L. (2026). Prevence týrání seniorů v kontextu sociálních služeb. Pracovní návrh metodiky FEANCI; verzia súboru označená 08212026. Praha: RILSA.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). (2025). Metodika Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu krajů a hlavnímu městu Praze pro rok 2026. Příloha 1 k příkazu ministra č. 15/2025; najmä s. 18–20. [Dostupné online](#)
- Office for Statistics Regulation (OSR). (2019). Reporting the costs of domestic abuse. List Home Office, 27. februára 2019. [Dostupné online](#)
- Ombudsman – veřejný ochránce práv. (2022a). Domov pro seniory v Řasnici (Seniorresidenz): Zpráva z návštěvy zařízení. Sp. zn. 49/2021/NZ/PB, č. j. KVOP-36237/2022, 29. júna 2022; najmä oddiel Shrnutí. [Dostupné online](#)
- Ombudsman – veřejný ochránce práv. (2022b). Vyrozumění vládě ČR o nedosažení nápravy pochybení zjištěného při systematické návštěvě zařízení Spolku seniorů Mladé Buky, z. s. Sp. zn. 24/2022/SZD/CB, č. j. KVOP-60667/2022, 5. decembra 2022; najmä oddiely I–II. [Dostupné online](#)
- Ombudsman – veřejný ochránce práv. (2023a). Obecně prospěšná společnost Důstojnost, Nýdek: Zpráva z návštěvy zařízení. Sp. zn. 6/2023/NZ, 20. júla 2023; najmä oddiel Shrnutí a prehľad opatrení. [Dostupné online](#)
- Ombudsman – veřejný ochránce práv. (2023b). Dům pro seniory Uničov, s. r. o.: Zpráva z následné návštěvy zařízení. Sp. zn. 2/2023/NZ/PB, č. j. KVOP-16319/2023, 2. mája 2023; najmä oddiel Shrnutí. [Dostupné online](#)

RILSA. (Bez dátumu). Fenomén EAN (týraní, zneužívaní a špatného zacházení se seniory) v kontextu sociálních služeb v ČR: inovace v detekci, prevenci a péči (FEANCI). Projekt TQ01000510 a veřejné výstupy. [Dostupné online](#)

Social Value International. (Bez dátumu). The Principles of Social Value. [Dostupné online](#)

Stručný metodický rámec WP5. (2026). Interný metodický podklad projektu FEANCI.

Stupnytskyy, O. a Unal, U. (2026). Elder abuse in Czechia: a population-based study. The Journal of Adult Protection, predbežné online vydanie, 1–13. Použitý verejne dostupný abstrakt. [DOI: 10.1108/JAP-02-2026-0006](#)

Vidovičová, L., Nešporová, O. a Petrová Kafková, M. (2025). Násilí na seniorech a další formy špatného zacházení v pobytových sociálních službách (EAN): Výsledky empirické studie FEANCI. Praha: RILSA. Odkazy v texte používajú tlačene číslovanie strán. [Dostupné online](#)

Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR (VZP). (2024). Neplacené volno a zdravotní pojištění. 1. júla 2024; použitá informácia o štandardnom podiele zamestnávateľa 9 %. [Dostupné online](#)

Zhang, H., Bao, Y., Baek, D., et al. (2024). Healthcare costs for legally adjudicated elder mistreatment victims in comparison to non-mistreated older adults. Journal of the American Geriatrics Society, 72(1), 236–245. [DOI: 10.1111/jgs.18712](#)